

STATSKONTORETS PUBLIKATIONER | HÅLLBAR UTVECKLING, ANSVARIGHET 9/2023

Samarbete för att bygga upp en hållbar framtid

Sammanfattning av och perspektiv på ansvarsrapporterna inom statsförvaltningen 2022

Katri Kanerva, Netta Jakola ja Anni Toiviainen

Kestävyys
yhdessä

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Presentationsblad

Publicerare: Statskontoret		Publiceringsdatum: 26.9.2023	
Författare: Katri Kanerva, Netta Jakola ja Anni Toiviainen		Publikationens tema: Hållbar utveckling, ansvarighet	
Publikationens namn: Samarbete för att bygga upp en hållbar framtid		ISSN/ISBN: ISSN 2953-8483, ISSN 2489-4761/ ISBN 978-951-53-3881-5	
Sammandrag: Statskontoret publicerade en anvisning om ansvarsrapportering i september 2021. I anvisningen rekommenderar Statskontoret att alla statliga ministerier, ämbetsverk och inrättningar årligen utarbetar en ansvarsrapport om sin verksamhet. I anvisningen beskrivs en gemensam och enhetlig referensram för statsförvaltningens ansvarsrapportering. Ramen grundar sig starkt på främjandet av de 17 mål för hållbar utveckling som ingår i Förenta Nationernas (FN) handlingsplan Agenda 2030. I sina ansvarsrapporter beskriver organisationerna hur de genom sin kärnverksamhet och -kompetens främjar de 3–5 av FN:s mål för hållbar utveckling som de identifierat (verksamhetens handavtryck) och hur de sörjer för de direkta konsekvenser som deras verksamhet orsakar verksamhetsmiljön (verksamhetens fotavtryck). Statskontoret utarbetar en sammanfattning av de publicerade ansvarsrapporterna på statsnivå. Syftet med sammanfattningen är att ge statsförvaltningens intressentgrupper och statsförvaltningen själv en helhetsbild av det arbete inom statsförvaltningen som främjar hållbar utveckling. Sammanfattningen publicerades för första gången i oktober 2022 och berörde då ansvarsrapporterna för 2021. I denna sammanfattning har vi samlat de ansvarsrapporter för 2022 som har publicerats senast i juni 2023 och som Statskontoret informerats om. I sammanfattningen har 56 ministeriers, ämbetsverks, inrättnings- och andra offentliga organisationers ansvarsrapporter beaktats. Alla 17 mål för hållbar utveckling i Agenda 2030 identifierades i ansvarsrapporterna som en del av organisationens handavtryck. Oftast identifierades mål 12 (hållbar konsumtion och produktion), 13 (bekämpa klimatförändringarna) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen). De mål som oftast identifierades förblev desamma i ansvarsrapporterna för 2021 och 2022, men målens inbördes ordning har förändrats något. I största delen av rapporterna har också verksamhetens fotavtryck beskrivits, det vill säga de direkta konsekvenser som verksamheten medför för verksamhetsmiljön som organisationen själv kan påverka. Oftast identifierades verksamhetens ekologiska konsekvenser. I rapporterna har också verksamhetens sociala och ekonomiska konsekvenser beskrivits. Alla aktörer i samhället ansvarar för att främja och säkerställa en hållbar utveckling. Statsförvaltningens ansvarsrapportering erbjuder ett verktyg för att följa hur den egna verksamheten utvecklas samt öppen information om statsförvaltningens hållbarhets- och ansvarsarbete. Om ansvarsrapporteringen även i framtiden görs regelbundet stöder den intressentgruppernas informationsbehov, samhällets transparens i fråga om främjande av hållbar utveckling samt det arbete organisationerna inom statsförvaltningen utför för att bygga en hållbar framtid. Statskontoret stöder statsförvaltningens organisationers ansvarsrapportering. Evenemang med anknytning till ansvarsrapporteringen kommer att ordnas och även ansvarsnätverkets verksamhet fortsätter. Man kan anmäla sig till			
Ämnesord:		hållbar utveckling, ansvarsrapportering, agenda 2030, hållbarhet, effektivitet, ansvarsfullhet, hållbarhetsrapportering	
Språk:		finska	Sidantal: 76
Distribution av publikationerna:		Statskontoret	

Förkortningar som används i sammanfattningen

Följande förkortningar har använts i den sammanfattande rapporten:

Arbets- och näringsministeriet	ANM
Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet	ARA
Finansministeriet	FM
Finlands miljöcentral	Syke
Folkpensionsanstalten	FPA
Förenta Nationerna	FN
Försvarsministeriet	FSM
Inrikesministeriet	IM
Institutet för hälsa och välfärd	THL
Jord- och skogsbruksministeriet	JSM
Justitieministeriet	JM
Kommunikationsministeriet	KM
Miljöministeriet	MM
Republikens president	RP
Riksdagen	RD
Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning	Palkeet
<i>Sustainable Development Goal</i> (eng.), Mål för hållbar utveckling i Förenta Nationernas handlingsplan för hållbar utveckling Agenda 2030	SDG
Social- och hälsovårdsministeriet	SHM
Statens center för informations- och kommunikationsteknik	Valtori
Statsrådets kansli	SRK
Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet	Fimea
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården	Valvira
Transport- och kommunikationsverket	Traficom
Undervisnings- och kulturministeriet	UKM
Utrikesministeriet	UM

Innehållsförteckning

1	Ansvarsrapportering inom statsförvaltningen	6
2	Statsförvaltningen främjar i stor utsträckning FN:s mål för hållbar utveckling.....	8
2.1	Rapporterande organisationer	8
2.2	Centrala nyckeltal i ansvarsrapporterna	12
2.3	Organisationerna har olika sätt att bearbeta sina ansvarsrapporter	13
2.4	Mål och indikatorer som stöd för hållbarhets- och ansvarsarbetet.....	14
3	Mål för hållbar utveckling inom förvaltningsområdena	20
3.1	Riksdagen.....	24
3.2	Statsrådets kansli	24
3.3	Utrikesministeriet	24
3.4	Justitieministeriet	24
3.5	Inrikesministeriet.....	25
3.6	Försvarsministeriet	26
3.7	Finansministeriet.....	27
3.8	Undervisnings- och kulturministeriet.....	28
3.9	Jord- och skogsbruksministeriet	29
3.10	Kommunikationsministeriet	30
3.11	Arbets- och näringsministeriet	31
3.12	Social- och hälsovårdsministeriet	32
3.13	Miljöministeriet.....	34
3.14	Övrig offentlig förvaltning	35
4	Statsförvaltningen som främjare av handlingsplanen Agenda 2030	37
4.1	SDG 12: Hållbar konsumtion och produktion	38
4.2	SDG 13: Bekämpa klimatförändringarna	40
4.3	SDG 16: Fredliga och inkluderande samhällen	42
4.4	SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	44
4.5	SDG 3: God hälsa och välbefinnande.....	46
4.6	SDG 5: Jämställdhet.....	48
4.7	SDG 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	50
4.8	SDG 10: Minskad ojämlikhet	51
4.9	SDG 17: Genomförande och globalt partnerskap	53

4.10	SDG 11: Hållbara städer och samhällen.....	54
4.11	SDG 4: God utbildning för alla	56
4.12	SDG 15: Ekosystem och biologisk mångfald	58
4.13	SDG 6: Rent vatten och sanitet	59
4.14	SDG 7: Hållbar energi för alla	61
4.15	SDG 14: Hav och marina resurser	62
4.16	SDG 1: Ingen fattigdom	64
4.17	SDG 2: Ingen hunger	65
5	Statsförvaltningens fotavtryck	68
5.1	Statsförvaltningens direkta konsekvenser för verksamhetsmiljön	68
5.2	Ekologiskt fotavtryck	70
5.3	Socialt och kulturellt fotavtryck	71
5.4	Ekonomiskt fotavtryck	72
6	Ansvarsrapporteringen lever i tiden	74
6.1	Perspektiv på referensramen för ansvarsrapporteringen	74
6.2	Avslutningsvis	76
Bilagor	77	
	Bilaga 1 Mål och delmål i handlingsplanen för hållbar utveckling Agenda 2030	77
	Källförteckning.....	90

1 Ansvarsrapportering inom statsförvaltningen

Statskontoret rekommenderar att alla statliga ministerier, ämbetsverk och inrättningar årligen utarbetar en ansvarsrapport om sin verksamhet. Det rekommenderas att organisationerna vid utarbetandet av rapporten utnyttjar statsförvaltningens enhetliga referensram för ansvarsrapportering, som beskrivs i anvisningen *Ansvarsrapportering i statsförvaltningen* som Statskontoret utfärdade i september 2021 (VK/69429/00.00.00.01/2021).

Till statsförvaltningen hör ministerierna och de ämbetsverk och inrättningar som lyder under dem. En visualisering av hierarkin inom statsförvaltningen samt ordlista och förklarande texter finns på adressen granskaforvaltningen.fi. Också på adressen suomi.fi finns information om statens centralförvaltning.

Enligt referensramen för statsförvaltningens gemensamma rapportering ska den rapporterande organisationen beskriva sin verksamhet med hjälp av två centrala begrepp, verksamhetens **handavtryck och fotavtryck**. Med verksamhetens handavtryck avses de positiva effekter som organisationens egen kärnverksamhet och val som hänför sig till denna har på de identifierade målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Det centrala är att varje organisation inte rapporterar om hur den genom sin verksamhet främjar alla 17 mål i handlingsplanen. Däremot bör organisationen innan den gör upp den egentliga rapporten identifiera vilka tre till fem (3–5) av FN:s mål för hållbar utveckling som den kan bidra mest till att uppnå. Valet av mål styr organisationen att identifiera inom vilket område den egna verksamheten har störst genomslagskraft på samhällsnivå och att koncentrera sig på att öka denna. Fokus på den mest betydande effekten hjälper till att både i organisationens kärnverksamhet och i utarbetandet av ansvarsrapporten rikta de begränsade resurserna till de delområden som organisationen kan påverka mest.

Genom det andra centrala begreppet i referensramen, verksamhetens fotavtryck, beskrivs de direkta konsekvenser som orsakas verksamhetsmiljön bara av att den rapporterande organisationen existerar och att dess verksamhet hålls igång. För att beskriva verksamhetens fotavtryck har man ofta använt sig av en tredelning av verksamhetens konsekvenser i ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser. Begreppet fotavtryck styr organisationen att sträva efter att minska de negativa konsekvenserna – att minska fotavtrycket – till exempel

- genom att minska verksamhetens utsläpp och naturförlusten (ekologiska konsekvenser)
- genom att sörja för personalens, kundernas och intressentgruppernas välbefinnande (sociala konsekvenser) och beakta verksamhetens koppling till kulturella delområden i samhället (kulturella konsekvenser) samt
- genom att sörja för att de gemensamma medel som står till förfogande används på ett öppet och ändamålsenligt sätt (ekonomiska konsekvenser).

Ministerier, ämbetsverk och inrättningar inom statsförvaltningen har lagstadgade uppgifter och i många avseenden begränsade verksamhetsmöjligheter. Syftet med begreppen handavtryck och fotavtryck är att skilja mellan olika nivåer i verksamheten vid statsförvaltningens organisationer på vilka man kan främja hållbar utveckling och en ansvarsfull verksamhet. Målen för hållbar utveckling kan främjas effektivast om man på alla verksamhetsnivåer fäster uppmärksamhet vid hur uppgifterna genomförs.

I Statskontorets anvisning hänvisas till ansvarsrapporterna. Efter att anvisningen utarbetades har begreppen hållbarhet och ansvar utvecklats. Hållbarhet kan anses tydligare hänvisa till verksamhetens följder och konsekvenser medan ansvarsfullhet handlar om hur den egna verksamheten genomförs. I kontexten för Statskontorets referensram är det motiverat att betrakta att begreppet *hållbarhet* och till exempel ordparet *hållbarhetsarbete* främst hänvisar till handavtrycket och arbetet för att främja målen för hållbar utveckling, medan

ansvarsfullhet och *ansvarsarbete* bättre beskriver fotavtrycket och utvecklandet av den egna verksamhetens ansvarsfullhet. Denna indelning av begrepp är dock inte etablerad och därför kan både benämningen hållbarhetsrapport och ansvarsrapport användas.

Ansvarsrapporteringen är framför allt ett verktyg som syftar till att främja de två centrala målen:

1. Fästa organisationens uppmärksamhet vid sina egna möjligheter att främja hållbar utveckling. Genom att varje år sammanställa en ansvarsrapport styrs organisationen att följa upp och ta ställning till hur den egna verksamhetens effektivitet har utvecklats.
2. Öppet och transparent informera det övriga samhället om hur organisationerna genom sin verksamhet strävar efter att främja hållbar utveckling och agera på ett ansvarsfullt sätt.

Syftet med ansvarsrapporteringen är således inte att vara ett egenvärde i sig, utan ett fungerande verktyg för att utnyttja och identifiera de egna möjligheterna att påverka. Även om verksamheten inom organisationerna inom statsförvaltningen styrs av en annan typ av praxis och andra verksamhetssätt än organisationerna inom företagsvärlden, främjar inte heller verksamheten inom organisationerna inom statsförvaltningen automatiskt hållbar utveckling. All potentiell effekt för att främja hållbar utveckling kan inte utnyttjas om man inte fäster särskild uppmärksamhet vid de olika aspekterna av hållbarhet och ansvar.

Statskontoret utarbetar utifrån ansvarsrapporterna en sammanfattning på statsnivå i enlighet med anvisningen. Målet är att skapa en helhetsbild av statsförvaltningens och den offentliga förvaltningens arbete för att främja hållbar utveckling. Sammanfattningen fungerar framför allt som en sammanfattande handling som samlar det viktigaste innehållet i ansvarsrapporterna på ett och samma ställe. Syftet med sammanfattningen är således inte att granska, utvärdera eller verifiera ansvarsrapporterna och statsförvaltningens ansvarsrapporter ingår inte i den officiella rapporteringen.

2 Statsförvaltningen främjar i stor utsträckning FN:s mål för hållbar utveckling

2.1 Rapporterande organisationer

I den här sammanfattningen har ansvarsrapporterna från följande organisationer inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen beaktats:

Riksdagens förvaltningsområde

- Riksdagens kansli

Statsrådets kanslis förvaltningsområde

- Statsrådets kansli

Utrikesministeriets förvaltningsområde

- Utrikesministeriet

Justitieministeriets förvaltningsområde

- Brottsförklaringsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Justitieministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Inrikesministeriets förvaltningsområde

- Gränsbevakningsväsendet
- Krishanteringscentret (CMC Finland)
- Nödcentralsverket
- Skyddspolis

Försvarsministeriets förvaltningsområde

- Försvarsministeriet och Försvarsmakten

Finansministeriets förvaltningsområde

- Finansministeriet
- Regionförvaltningsverken
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Skatteförvaltningen
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Statistikcentralen
- Statskontoret

- Tullen
- Verket för finansiell stabilitet

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

- Centret för konstfrämjande
- Finlands Akademi
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Museiverket
- Riksarkivet
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket
- Naturresursinstitutet

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

- Kommunikationsministeriet
- Meteorologiska institutet
- Trafikledsverket
- Transport- och kommunikationsverket Traficom

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Energimyndigheten
- Geologiska forskningscentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Säkerhets- och kemikalieverket Tukes

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

- Institutet för hälsa och välfärd
- Niuvanniemi sjukhus

- Social- och hälsovårdsministeriet
- Strålsäkerhetscentralen
- Säkerhets - och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira

Miljöministeriets förvaltningsområde

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- Finlands miljöcentral
- Miljöministeriet

Övrig offentlig förvaltning

- Arbetshälsoinstitutet
- Folkpensionsanstalten FPA
- Senatkoncernen
- Skogscentralen

Länkar till organisationernas ansvarsrapporter har samlats på webbplatsen [granskaförvaltningen.fi](https://granskaforvaltningen.fi).

Organisationerna ovan har utarbetat en ansvarsrapport för 2022 med tillämpning av Statskontorets anvisning. Enligt referensramen för statsförvaltningens ansvarsrapportering kan ansvarsrapporten efter organisationernas övervägande utarbetas antingen på förvaltningsområdes-, bokföringsenhets- eller ämbetsverksnivå.

Bokföringsenheterna upprättar ett bokslut för sin verksamhet, så bokföringsenhetsnivån kan vara naturlig för vissa organisationer, men på grund av ansvarsrapportens natur är detta inte fallet för alla organisationer. I anvisningen för utarbetande av ansvarsrapporten rekommenderas att organisationen väljer de 3–5 mål för hållbar utveckling som den rapporterade organisationen kan främja mest genom sin verksamhet. Det är möjligt att denna typ av avgränsning lyckas på bokföringsenhetsnivå om de organisationer som hör till bokföringsenheten har ett likartat uppgiftsfält. Ibland varierar dock kärnfunktionerna inom en bokföringsenhet så mycket att det inte går att rapportera om organisationernas hållbarhetsarbete via gemensamma mål för hållbar utveckling. Dessutom kan det hända att bokföringsenhetens organisationer har olika intressentgrupper, varvid det är skäl att göra ansvarsrapporten på organisationsnivå.

Bland rapporterna för både 2022 och 2021 finns exempel på alla tre alternativa sätt att genomföra rapporten (se Tabell 1). Försvarsförvaltningen har för båda rapporteringsåren utarbetat en förvaltningsområdesspecifik rapport, som innehåller en beskrivning av både försvarsministeriets och Försvarsmaktens verksamhet. Däremot publicerade till exempel bokföringsenheterna för Institutet för hälsa och välfärd samt inrikesministeriet flera rapporter.

Tabell 1: Publicerade ansvarsrapporter enligt förvaltningsområde

Förvaltningsområde	Rapporter publicerade inom förvaltningsområdet*	Bokföringsenheter som publicerat en rapport**	Bokföringsenheter totalt	Andelen som publicerat en rapport %
Riksdagen	1	0	3	0 %
Republikens presidents kansli	0	0	1	0 %
Statsrådets kansli	1	1	1	100 %
Utrikesministeriet	1	1	1	100 %
Justitieministeriet	4	4	6	67 %
Inrikesministeriet	4	3	7	43 %
Försvarsministeriet	1	2	2	100 %
Finansministeriet	9	9	12	75 %
Undervisnings- och kulturministeriet	8	6	6	100 %
Jord och skogsbruksministeriet	3	3	4	75 %
Kommunikationsministeriet	4	4	4	100 %
Arbets- och näringsministeriet	7	7	8	88 %
Social- och hälsovårdsministeriet	6	5	6	83 %
Miljöministeriet	3	3	3	100 %
Totalt	52	48	64	75 %
*Siffrorna som presenteras i denna kolumn inkluderar det totala antalet rapporter som publicerats inom förvaltningsområdet, oavsett om rapporterna har genomförts på förvaltnings-, myndighets- eller bokföringsenhetsnivå. Av denna anledning kan siffran som presenteras i denna kolumn vara högre än antalet bokföringsenheter inom ett visst förvaltningsområde. **Siffrorna i denna kolumn inkluderar antalet publicerade rapporter inom förvaltningsområdet på en bokföringsenhetsnivå. Flera separata rapporter kan ha publicerats av en bokföringsenhet.				

I denna sammanfattning av ansvarsrapporterna för 2022 sammanställs 56 ansvarsrapporter. I sammanfattningen beaktas de rapporter som har publicerats före utgången av juni 2023 och som Statskontoret informeras om. Inom utsatt tid inkom ansvarsrapporter från tretton förvaltningsområden (sammanlagt 52 rapporter) och dessutom inkom rapporter från fyra organisationer utanför statsförvaltningen. Republikens presidents kansli var det enda förvaltningsområdet som inte publicerade någon ansvarsrapport för 2022. I sammanfattningen av ansvarsrapporterna för 2021 beaktades sammanlagt 49 ansvarsrapporter, av vilka 46 kom från organisationer inom statsförvaltningen och tre från den övriga offentliga förvaltningen. I sammanfattningen beaktades sådana rapporter som hade publicerats och tillkännagivits Statskontoret senast i juli 2022. I slutet av 2022 publicerades ännu några ansvarsrapporter för 2021 som inte längre kunde inkluderas i sammanfattningen av ansvarsrapporterna för 2021.

Det är bra att observera att det i den här sammanfattningen granskas hur täckande rapporteringen är på bokföringsenhetsnivå. Täckningen skulle också kunna bedömas till exempel utifrån årsverken genom att man granskar hur stor del av alla årsverken inom statsförvaltningen de rapporterade organisationerna representerar. Statskontoret sammanställer på sin webbplats uppdaterade siffror för rapporteringsomgångarna och dessa inkluderar de ansvarsrapporter som publicerats både 2021 och 2022

I denna sammanfattning görs i många sammanhang en jämförelse med nyckeltalen i ansvarsrapporterna för 2021. Läsaren bör observera att man i **jämförelserna mellan rapporteringsåren för rapporteringsåret 2021 endast har beaktat de rapporter som inkluderats i sammanfattningen av ansvarsrapporterna 2021**. De rapporter som publicerades i slutet av 2022 och som inte inkluderats i sammanfattningen av ansvarsrapporterna för 2021 har således inte beaktats i jämförelsen mellan rapporteringsåren i denna sammanfattning. Avgränsningen har gjorts på grund av att nyckeltalen i ansvarsrapporterna i sammanfattningen för 2021 är mer jämförbara med nyckeltalen i de rapporter som inkluderas i sammanfattningen för 2022. Det är sannolikt att ansvarsrapporterna även under de kommande åren publiceras efter att en sammanfattningen av dem har publicerats. Med tanke på en jämförelse på längre sikt är det alltså motiverat att som jämförelsesituation fastställa en så enhetlig tidpunkt som möjligt: i detta fall sammanfattningen av ansvarsrapporterna för varje år.

2.2 Centrala nyckeltal i ansvarsrapporterna

Anvisningen för ansvarsrapporteringen ger vägledning om innehållet i rapporten, men organisationerna får ganska fria händer i fråga om hur rapporten genomförs.

Den vanligaste formen för ansvarsrapporterna för 2022 var en PDF-rapport. 37 sådana rapporter producerades (66 %). Det publicerades 16 (29 %) rapporter på en webbplats och tre av organisationerna (5 %) producerade både en rapport i PDF-format och en webbplatsbaserad rapport.

Referensramen innehåller inga anvisningar om rapportens längd, utan organisationerna kan själva bestämma hur omfattande rapporten ska vara. Det genomsnittliga antalet sidor för ansvarsrapporterna för 2022 var 27 sidor och det genomsnittliga antalet tecken 47 468. Antalet sidor och tecken har beräknats utifrån de rapporter som publicerats i PDF-format (66 % av de publicerade rapporterna) och i beräkningen har man inte kunnat beakta rapporter som publicerats på en webbplats.

År 2021 var det första rapporteringsåret för många organisationer, då 91 procent av organisationerna för första gången rapporterade om sitt hållbarhets- och ansvarsarbete. Ansvarsrapporten för 2022 var den första i sitt slag för fyra av de rapporterade organisationerna (7 %).

I Statskontorets anvisning rekommenderas organisationerna att med tanke på organisationens egen verksamhet identifiera de 3–5 av FN:s mål för hållbar utveckling som organisationen påverkar mest genom sin egen kärnverksamhet. Det är ändamålsenligt att rapportera om dessa identifierade mål på årsnivå, då det är naturligt att följa hur arbetet framskrider. Eftersom hållbarhets- och ansvarsrapporteringen är relativt nya former av rapportering är det naturligt att observera behov av ändringar i fråga om de mål som identifierats. I ansvarsrapporterna för 2022 gjorde 13 (25 %) organisationer ändringar i de identifierade målen jämfört med rapporteringsomgången 2021.

Det rekommenderas att ansvarsrapporterna alltid görs upp för ett kalenderår och publiceras före utgången av april följande år. Eftersom ansvarsrapporteringen är en förhållandevis ny form av rapportering för organisationerna inom statsförvaltningen har man i denna sammanfattning strävat efter att så heltäckande som möjligt beakta de rapporter som publicerades för 2022. Man har i sammanfattningen i regel kunnat inkludera sådana rapporter som har publicerats senast före utgången av juni 2023 och som Statskontoret har informerat om. Sammanlagt 23 organisationer publicerade sin rapport före utgången av april och 21 organisationer före utgången av maj.

2.3 Organisationerna har olika sätt att bearbeta sina ansvarsrapporter

I Statskontorets anvisning rekommenderas att personer från olika håll i organisationen i mån av möjlighet deltar i genomförandet av rapporten. Detta kan genomföras till exempel i form av en arbetsgrupp för ansvarsrapportering eller genom att organisationen utnyttjar andra befintliga rapporteringsstrukturer. I anvisningen rekommenderas också att organisationen regelbundet byter ut de personer som gör ansvarsrapporten.

Utifrån ansvarsrapporterna verkar det som om det i många organisationer finns någon form av permanent arbetsgrupp eller struktur som ansvarar för rapporteringen. Rapporter har också gjorts så att rapporten har sammanställts och koordinerats av till exempel en avdelning eller enhet medan innehållet har producerats av substansexperter.

Lyft från arbets- och näringsministeriets ansvarsrapport:

"Den andra ansvarsrapporten bereddes i stor utsträckning på samma sätt som den första rapporten, dvs. i avdelningarnas och enheternas ansvarsnätverk. Under den här omgången ordnades korta SDG-specifika workshoppar där beredningssituationen för varje del behandlades tillsammans med en ansvarsperson."

Organisationerna har också kunnat organisera rapporteringen genom att separera hand- och fotavtrycket, varvid rapporteringen av handavtrycket har koncentrerats till andra aktörer än rapporteringen av fotavtrycket. Å andra sidan kan ansvarsfördelningen också göras till exempel enligt mål.

Lyft från Utbildningsstyrelsens ansvarsrapport:

"I början av 2023 organiserade vi vår verksamhet för hållbar utveckling så att arbetsgruppen för Agenda 2030 fick i uppgift att utveckla och rapportera om vår egen verksamhet för hållbar utveckling (fotavtryck). Samordningen av stärkandet av hållbar utveckling inom fostran, utbildning och internationalisering genomförs dock som en del av vår resultatmålsverksamhet (handavtryck)."

Det är ofta mest ändamålsenligt att organisera ansvarsrapporteringen på ett sätt som kan upprepas varje år och som stöder kontinuiteten i rapporteringen. Dessutom gynnar det sätt som får stöd av organisationens strukturer och praxis på bästa sätt såväl innehållet i rapporten som de personer som arbetar med rapporten.

I Statskontorets anvisning rekommenderas att organisationens ledning deltar i de olika skedena av rapporteringsprocessen åtminstone genom att bekräfta arbetet. Bekräftelsen kan uttryckas på ett sätt som passar den egna organisationen, till exempel som ett omnämnande i rapporten, ett separat förord eller ledningens översikt. I förordet till rapporten eller i ledningens översikt kan organisationen informera om olika tyngdpunkter och mål i organisationens hållbarhets- och ansvarsarbete samt om framtidsplaner, utmaningar och möjligheter.

66 procent av ansvarsrapporterna innehåller en översikt, förord eller kommentar av ledningen. I nästan alla rapporter uppges att ledningsgruppen har godkänt och/eller bekräftat rapporten. Ledningen verkar ha en central roll i såväl en lyckad rapportering som i hållbarhets- och ansvarsarbetet året runt.

Också det att personalen aktivt deltar och är delaktig stöder ett lyckat ansvars- och rapporteringsarbete. I flera rapporter presenteras olika åtgärder för att göra personalen delaktig och dess röst hörd.

Lyft från Statskontorets ansvarsrapport:

"I början av 2023 ombads Statskontorets anställda att berätta om sina synpunkter på hur samhällets och kundens bästa samt främjandet av hållbar utveckling syns i deras arbete. Nedan har vi samlat urval av enkätresultaten. Personalens röst hörs också i form av citat i senare kapitel i rapporten."

I rapporterna presenteras också olika sätt att berätta om hållbarhets- och ansvarsteman så att de anställda kan utnyttja de frågor som behandlas i sitt eget arbete.

Lyft från FPA:s ansvarsrapport:

"Hösten 2022 införde vi ansvarskvarter som ett nytt koncept. Ansvarskvarterna är korta informationspufar om olika ansvarsteman som riktar sig till FPA:s personal. Temat för höstens ansvarskvarter var mångfald, jämlikhet och inklusion med avseende på FPA:s kunder. På ansvarskvarterna fick personalen information och konkreta tips för både arbete och vardag. Avsikten är att ansvarskvarterna ska fortsätta som ett permanent koncept som ger FPA:s personal informationspufar om ansvarsarbetet även i fortsättningen."

Även intressentgrupperna kan stöda en lyckad hållbarhets- och ansvarsrapportering. Intressegrupperna kan hjälpa de rapporterande organisationerna att fästa uppmärksamhet vid sådana teman som särskilt påverkar aktörer utanför organisationen. Intressentgrupperna kan också bidra till att identifiera organisationens styrkor och svagheter. Att koppla intressentgrupperna till ansvarsrapporteringen kan både sporra organisationen att arbeta med hållbarhets- och ansvarsfrågor och intensifiera samarbetet med intressentgrupperna.

Lyft ur Geologiska forskningscentralens ansvarsrapport:

"År 2022 började vi utarbeta en strategi för åren 2024–2027. Ansvar integreras i den kommande strategin. I samband med utarbetandet av strategin kartlade vi hösten 2022 direktionens, kundernas och intressentgruppernas synpunkter på de centrala utvecklingsförlöppen och hur GTK kan främja att målen uppnås. Utifrån strategin för 2024–2027 utarbetas tyngdpunkterna för ansvarsarbetet samt ett genomförandeprogram och indikatorer. För kunderna genomförs en väsentlighetsanalys av ansvarsfullheten som en del av kundnöjdhetsundersökningen hösten 2023."

Det är skäl att komma ihåg vem som läser ansvarsrapporten då rapporten utarbetas. Läsarna är inte nödvändigtvis endast representanter för organisationens närmaste intressentgrupper, så det kan vara bra att göra ansvarsrapporten begriplig och läsbar genom en allmän översikt över organisationens verksamhet. Översikten hjälper ofta läsaren att relatera till uppgifterna i rapporten samt att få klarhet i organisationens verksamhetsfält och bakgrundsfaktorer, som är väsentliga faktorer med tanke på de val som görs i ansvarsrapporten.

Lyft från Nödcentralsverkets ansvarsrapport:

"Personalen består av cirka 600 experter på nödcentralsverksamhet som arbetar enligt en nätverksbaserad verksamhetsmodell på sex olika orter: Kervo, Åbo, Björneborg, Kuopio, Vasa och Uleåborg. Nödcentralsverket är den första myndighetslänken för hjälp och trygghet i hjälpkedjan, där samarbetet med ett omfattande nätverk har en nyckelroll."

"År 2021 behandlades sammanlagt 2,8 miljoner nödmeddelanden vid nödcentralerna, av vilka 2,7 miljoner var nödsamtal. På basis av nödmeddelandena förmedlades 1,5 miljoner uppdrag till myndigheterna. Utöver nödsamtalen mottogs larm från larmplaneringar, eCall-larm (bilarnas automatiska nödsamtals-system) samt nödtextmeddelanden."

2.4 Mål och indikatorer som stöd för hållbarhets- och ansvarsarbetet

Ett av de centrala syftena med ansvarsrapporteringen är att erbjuda både den rapporterande organisationen själv och dess intressentgrupper och det övriga samhället information om hur organisationens hållbarhets- och ansvarsarbete framskrider. Statskontorets anvisning fokuserar på anvisningen för att utarbeta ansvarsrapporter och i anvisningen rekommenderas organisationerna att ställa upp konkreta mål för sitt arbete.

Liksom i många andra långsiktiga och konsekventa arbeten är det viktigt att i hållbarhets- och ansvarsarbetet ställa upp tydliga målnivåer för den egna verksamheten och skapa fungerande indikatorer som stöd för arbetet. Ställvis kan det också vara nödvändigt att skapa mer långsiktiga planer eller strategier.

Uppställning av mål

Utifrån ansvarsrapporterna har största delen av de rapporterade organisationerna ställt upp mål på olika nivåer för sitt eget arbete. Målens framskridande både följs och mäts. Målen varierar till karaktär, tidsspann och noggrannhet.

I drygt hälften av ansvarsrapporterna för 2022 har organisationen ställt upp tydliga mål för hållbarhets- och ansvarsarbetet. I denna beräkning har man som uppställning av mål tolkat situationer där ett mål uttryckligen har ställts upp för hållbarhets- och ansvarsarbetet, målet är framtidsorienterat, målet beskrivs i rapporten och det av rapporten i viss mån framgår vilka framsteg organisationen gör i fråga om målet. Det är värt att observera att organisationerna kan ha ställt upp mål även om de inte framgår av organisationernas rapporter. Detta kan vara fallet om organisationen utöver rapporten har till exempel separata riktlinjer för ansvarsarbetet som inte beskrivs i rapporten. Dessutom kan organisationerna ha planerade mål som de ännu inte har hunnit inkludera i ansvarsrapporten. Ansvarsrapporten för 2022 är också för många rapporterade organisationer den andra i sitt slag, och därför har organisationen inte nödvändigtvis ännu hunnit ställa upp exakt fastställda mål.

Det är bra att inkludera målen för organisationens hållbarhets- och ansvarsarbete i rapporten så att organisationens intressentgrupper har genuina möjligheter att bedöma de åtgärder som presenteras i ansvarsrapporten.

Lyft ur Finlands Akademis ansvarsrapport:

"Akademin följer hur ansvarsfull den forskning som finansieras är med hjälp av material från forskningsrapporterna. Uppföljningen av forskningsfinansieringens genomslagskraft behöver vidareutvecklas i en mer systematisk riktning än tidigare, särskilt för att man ska kunna följa hur målen för hållbar utveckling uppnås. En åtgärd som Akademien vidtar i sitt nya samhälleliga åtagande för hållbar utveckling (se ovan) är att satsa ännu mer på uppföljning ur perspektivet för hållbar utveckling."

För många organisationer är ansvarsrapporteringen ännu en relativt ny form av rapportering. En förutsättning för en lyckad uppställning av mål är ofta att organisationen har tillräckliga insikter om och en helhetsbild av den nuvarande nivån på det egna hållbarhets- och ansvarsarbetet och hur det fungerar. Därför kan tydliga målsättningar eller indikatorer i allmänhet inte ställas upp innan organisationen gjort en övergripande kartläggning av nuläget. Det är således sannolikt att uppställandet av mål och indikatorer kommer att konkretiseras och förtydligas i framtiden.

Lyft från FPA:s ansvarsrapport:

"Hösten 2022 tog vi upp detta tema i vårt ansvarsarbete och gjorde en kartläggning av minoritetskundernas behov. Vi har definierat minoriteterna utifrån Jämställdhetsombudsmannens definition av minoriteter som identifierats i Finland."

[- -]

Vi kommer att utnyttja informationen från kartläggningen för att utveckla våra tjänster under de kommande åren. Vi har också utvärderat de positiva ekonomiska effekterna av utvecklingsarbetet i vår verksamhet. Vi strävar efter att höra kunderna och göra regelbundna enkäter om kundupplevelsen även i fortsättningen. På det sättet kan vi fördjupa vår förståelse för minoritetskundernas behov och få information om konsekvenserna av våra åtgärder. När det gäller de mänskliga rättigheterna är det viktigt att vi utvecklar våra tjänster utifrån dessa utgångspunkter."

I och med den kartläggning som gjordes hösten 2022 startade ett mer omfattande arbete vid FPA för att ge akt på mångfald, jämlikhet och inklusion. Vårt mål är att utarbeta en plan för hur vi kan göra dessa teman mer synliga i vår verksamhet. Vi berättar mer om detta senare när våra planer och det praktiska genomförandet har preciserats.”

Utifrån ansvarsrapporterna har vissa organisationer funderat på det mest fungerande sättet att ställa upp mål. Till exempel kan olika årsklockor, verkstäder eller gemensamma evenemang inom organisationen bidra till att såväl ställa upp mål som att följa hur de framskrider. Dessutom har vissa organisationer strävat efter att göra hållbarhets- och ansvarsmålen till en allt fastare del av organisationens övriga mål.

Lyft från Trafikledsverkets ansvarsrapport:

”Processen och årsklockan för utarbetandet av ansvarsrapporten har utvecklats under 2022. Från och med 2024 kommer målen och indikatorerna för ansvarsarbetet att fastställas hösten före rapporteringsåret. På så sätt kan målen effektivare integreras i planeringen av verksamheten, vilket effektiviserar uppföljningen och rapporteringen av hur målen uppfylls.”

Det kan vara lättast att börja med att ställa upp mål för att minska fotavtrycket, till exempel genom att sträva efter att minska utsläppen från organisationens olika funktioner. Det kan vara svårare att ställa upp mål för att öka handavtrycket eftersom dessa mål ofta kräver granskning och analys av verksamheten på längre sikt. Det kan vara ändamålsenligt att börja med att ställa upp mål för organisationens fotavtryck, varvid de strukturer och verksamhetssätt som utvecklats också kan utnyttjas då organisationen ställer upp mål för att öka handavtrycket.

Indikatorer

Främjandet av målen för hållbar utveckling kan mätas på olika sätt. I handlingsplanen Agenda 2030 har fastställts globala indikatorer för målen för hållbar utveckling och för vissa organisationer kan det vara naturligt att utnyttja dessa indikatorer i sitt eget arbete. Medlemsstaterna ansvarar för uppföljningen av de nationella indikatorerna. Den nationella statistikmyndigheten i varje medlemsstat ansvarar för att sammanställa indikatoruppgifterna och rapporterar dem vidare till internationell nivå. I Finland samlas nationella data in av Statistikcentralen.

Indikatorerna är viktiga för hållbarhets- och ansvarsrapporteringen eftersom de används för att informera dem som läser rapporten om hur organisationens verksamhet utvecklats. Å andra sidan kan indikatorerna också visa att ingen utveckling har skett av en eller annan orsak. Att systematiskt mäta verksamheten är ett viktigt sätt att främja de mål som ställts upp för verksamheten. I ansvarsrapporterna för såväl 2021 som 2022 har största delen av organisationerna använt eller åtminstone identifierat indikatorer för att följa upp hur målen för hållbar utveckling framskrider. Om inga indikatorer har identifierats har organisationerna i rapporterna ofta beskrivit åtgärderna för att främja målet med ett kvalitativt grepp.

Ibland kan indikatorerna vara mycket beskrivande, men för en person utanför organisationen ger indikatorns värde som sådant inte alltid tillräcklig information om den beskrivna utvecklingen. Därför är det ofta bra att i ansvarsrapporterna producera text som stöd för indikatorn. Texten beskriver indikatorns värde och dess utveckling.

Lyft ur social- och hälsovårdsministeriets ansvarsrapport:

”Dödligheten anses vara en av de mest tillförlitliga indikatorerna på befolkningens hälsotillstånd. De förlorade levnadsåren är den mest heltäckande indikatorn som objektivt granskar hela befolkningens hälsa och som mäter förtida dödlighet med betoning på dödsfall i ung ålder. Hur befolkningens hälsotillstånd utvecklas syns i fråga om uppföljningsindikatorerna särskilt i antalet förlorade levnadsår.

Trots den positiva utvecklingen under de senaste åren har skillnaden mellan könen vad gäller förlorade levnadsår inte minskat under årens lopp, vilket innebär

att män fortfarande har nästan dubbelt så många förlorade levnadsår jämfört med kvinnor.

I Finland råder betydande skillnader i storleken på PYLL-indexet såväl mellan könen som mellan hög- och låginkomsttagare. Detta innebär att fördelningen av det allmänna välbefinnandet och hälsotillståndet bland befolkningen blir allt mer olikvärdig och ojämlik på regional nivå.”

Grovt indelat omfattar rapporterna ofta två slags indikatorer: sådana som indirekt eller direkt beskriver effekterna av organisationens verksamhet. Indikatorer som indirekt beskriver verksamhetens genomslagskraft är ofta mätare och indikatorer på nationell nivå eller andra sådana indikatorer vars värde inte endast påverkas av organisationens verksamhet utan även av andra aktörer. Ofta är dessa indikatorer av allmän karaktär. Fördelen med dessa indikatorer är att man får en uppfattning om utvecklingen på nationell nivå och en större bild. En indikator kan också mycket direkt mäta organisationens inverkan på indikatorns värde. Sådana indikatorer är ofta begränsade till sin natur och specifika för en viss organisation. Fördelen med dessa indikatorer är att man kan granska det organisationsspecifika arbetet. I ansvarsrapporterna kan det dessutom förekomma indikatorer som placerar sig mellan olika typer av indikatorer.

I den här sammanfattningen har man liksom året innan som indikator tolkat en numerisk uppgift som beskriver hur väl de mål som organisationen ställt upp för den egna verksamheten har uppnåtts i den rapportrande organisationen. Om man av siffran inte kan avgöra huruvida utvecklingen i förhållande till målet är positiv eller negativ är det oftast inte fråga om en indikator, utan snarare om en datapunkt. Som kriterium för en indikator har dessutom ansetts att organisationens verksamhet ska påverka indikatorns värde. Om organisationen inte själv kan påverka indikatorns värde är det ofta fråga om en numerisk uppgift som stöder texten i rapporten.

Av ansvarsrapporterna för 2022 hade 68 procent tydligt identifierade indikatorer. I sammanfattningen för 2021 var motsvarande siffra 61 procent.

Planer, strategier och program som styr arbetet

Av ansvarsrapporterna framgår att hållbarhets- och ansvarsarbetet inom statsförvaltningens organisationer leds utifrån bland annat nationella strategier, regeringsprogrammet, resultatavtal och organisationernas egna strategier.

[Strategin för 2022–2030 utarbetad av kommissionen för hållbar utveckling : Ett välmående Finland som tar globalt ansvar och tryggar naturens bärkraft](#) fungerar som ett verktyg för att säkerställa att olika förvaltningsområdets och samhällsliga aktörers arbete med strategier och program är konsekvent. Strategin bygger på sex förändringsområden och vart och ett av dem innehåller en vision av förändringen fram till 2030 samt centrala mål och åtgärder. Utöver förändringsområdena har man i strategin definierat fem genomgående principer och genom att iaktta dem främjas förändringarna.

Arbetet vid ministerierna styrs av regeringsprogrammet, och ministerierna styr i sin tur organisationerna inom sina förvaltningsområden med hjälp av resultatavtal och -mål. Regeringsprogrammet syns i synnerhet i ministeriernas ansvarsrapporter. Att inkludera hållbarhets- och ansvarsmålen i dialogen mellan ministerierna och de resultatstyrda ämbetsverken är ett vanligt sätt att säkerställa och följa hur målen för hållbar utveckling främjas. 44 procent av de organisationer inom statsförvaltningen som gjort upp en rapport uppger i sin ansvarsrapport att deras hållbarhets- och ansvarsarbete är kopplat till resultatstyrningen. Till exempel justitieministeriet berättar i sin ansvarsrapport att målen för hållbar utveckling beaktas i förvaltningsområdets resultatstyrning.

Lyft från justitieministeriets ansvarsrapport:

”I styrningen av förvaltningsområdet prioriteras av de 17 huvudmålen i handlingsplanen Agenda 2030 mål 5: jämställdhet, mål 10: minskad ojämlikhet, mål 12 och 13: hållbar konsumtion och produktion och bekämpa klimatförändringarna, mål 16: fredliga och inkluderande samhällen.

I förvaltningsområdets anvisning för resultatplanering ges varje år anvisningar om gemensamma centrala målteman i anslutning till målen. Ett av de gemensamma målen i anvisningen för resultatplanering 2022 är att främja hållbar utveckling. Målet är här vidare indelat i fyra delmål.”

De fyra mål som påverkar resultatstyrningen och som nämns i justitieministeriets ansvarsrapport är att öka analysen och utnyttjandet av information om hållbar utveckling, stärka det systematiska arbetet mot trakasserier, hot, riktade trakasserier och hatretorik, minska förvaltningsområdets koldioxidavtryck samt förbättra barnets ställning i demokratin och rättsförvaltningen.

En del förvaltningsområden har i sin tur egna hållbarhetsstrategier och -planer som syftar till att styra förvaltningsområdets organisationer i hållbarhetsarbetet. Till exempel i undervisnings- och kulturministeriets rapport beskrivs förvaltningsområdets gemensamma riktlinjer för hållbar utveckling.

Lyft från undervisnings- och kulturministeriets ansvarsrapport:

”Undervisnings- och kulturministeriet har i sin strategi fram till 2030 förbundit sig till hållbar utveckling. Arbetet styrs också av riktlinjerna för hållbar utveckling inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (2020). Ministeriets mål är att allt mer konsekvent inkludera perspektivet för hållbar utveckling i författningsstyrningen, resultatstyrningen, resursstyrningen, verksamhets- och ekonomiplaneringen samt informationsstyrningen. För att genomföra och följa upp målen samt delta i det nationella arbetet med Agenda 2030 under ledning av statsrådets kansli förutsätts ett smidigt och nätverksbaserat arbete. Därför är det viktigt att upprätthålla en verksamhetskultur som möjliggör ett smidigt samarbete och en dialog både inom ministeriet och med andra ministerier, aktörer inom förvaltningsområdet, intressenter och tredje sektorn.”

17 av de rapporterande organisationerna (30 %) har i sin rapport berättat om ett ansvarsprogram, -plan, -strategi eller en motsvarande ram som styr arbetet på längre sikt. Vid vissa organisationer har ramen i fråga särskilt inriktats på klimat- och miljökonsekvenser. Två av de rapporterande organisationerna har uppgett att de utvecklar en egen långsiktig plan för hållbarhet och ansvar.

Meteorologiska institutet, som verkar inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde, berättar att det har inlett ett samarbetsprojekt med Aalto-universitetet i syfte att utveckla sin ansvarsverksamhet.

Lyft från Meteorologiska institutets ansvarsrapport:

”År 2022 inledde vi ett samarbetsprojekt med Aalto-universitetet för att utveckla vår ansvarsfulla verksamhet. Vårt mål är att skapa ett eget ansvarsprogram för Meteorologiska institutet, förtydliga våra mål och mätare. I framtiden strävar vi efter att allt bättre känna igen betydelsen av vår egen verksamhet för att främja FN:s mål för hållbar utveckling, men också fotavtrycken av vår verksamhet. Av studerande har vi fått många råd för att utveckla vårt eget arbete.”

Det huvudsakliga syftet med programmen för samhällsansvar och hållbarhet är att de ska fungera som styrande handlingar på längre sikt. Till exempel berättar Livsmedelsverket i sin ansvarsrapport om beredningen av programmet för hållbar utveckling, det vill säga projektet Kestokas:

Lyft från Livsmedelsverkets ansvarsrapport:

”Vid utarbetandet av Livsmedelsverkets första ansvarsrapport våren 2022 märkte vi att verket arbetar mycket för en hållbar utveckling, men att det saknades en övergripande granskning av hur hållbar utveckling främjas. Syftet med beredningen av programmet för hållbar utveckling, det vill säga projektet Kestokas, är att inkludera hållbar utveckling i ämbetsverkets dagliga verksamhet (bl.a. miljösystemet Green Office eller GO) samt att säkerställa att en hållbar verksamhet främjas och följs upp samt att man kommunicerar om den.”

Även Lantmäteriverket har ett ansvarsprogram, som färdigställdes i slutet av 2021. Genomförandet av programmet inleddes 2022.

Lyft från Lantmäteriverkets ansvarsrapport:

”Genom [samhällsansvars]programmet har Lantmäteriverket förbundit sig till att främja 50 insatser för samhällsansvar fram till slutet av 2027. År 2022 arbetade vi för 16 olika insatser.”

Krishanteringscentret, som hör till inrikesministeriets bokföringsenhet, berättar i sin rapport om sin strategi för hållbar utveckling för 2021–2025, där organisationens centrala mål och prioriteringar för hållbar utveckling har fastställts. I ansvarsrapporten berättas att en styrgrupp för hållbar utveckling som består av utomstående experter stöder Krishanteringscentret i hållbarhetsarbetet och att centret också rapporterar till styrgruppen om hur arbetet framskrider.

Några organisationer har utvecklat sitt ansvarsarbete genom att ansluta sig till UN Global Compact-initiativet, som är ett initiativ för företagsansvar som startades av FN år 2000. Det är idag världens största initiativ för företagsansvar och erbjuder organisationer en referensram för ansvarsfullhet. Business Finland och Geologiska forskningscentralen som verkar inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde anslöt sig till initiativet 2022.

Det finns många olika sätt att utveckla hållbar utveckling och en ansvarsfull verksamhet, vilket man kan se i exemplen ovan. På lång sikt är det mest ändamålsenligt att hitta sådana åtgärder och metoder som betjänar den egna organisationens arbete.

3 Mål för hållbar utveckling inom förvaltningsområdena

FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats

Statsförvaltningens referensram för ansvarsrapporteringen stöder sig på FN:s globala handlingsplan för hållbar utveckling Agenda 2030. Finland har precis som andra medlemsländer i FN förbundit sig att före 2030 uppnå de 17 mål för hållbar utveckling som ingår i handlingsplanen. Du kan bekanta dig närmare med handlingsplanen Agenda 2030 på adressen kestavakehitys.fi.

För målen för hållbar utveckling i FN:s handlingsplan Agenda 2030 används också den etablerade förkortningen **SDG**, som kommer från den engelska benämningen *Sustainable Development Goals*.

Målen för hållbar utveckling beskriver globala utmaningar. För att lösa dessa behövs alla aktörer. Tack vare sin omfattning utgör handlingsplanen också en bra referensram för ansvarsrapportering inom statsförvaltningens organisationer, eftersom statsförvaltningens uppgiftsfält är omfattande. Utifrån ansvarsrapporterna strävar statsförvaltningen efter att främja alla mål för hållbar utveckling (se Tabell 2). Förklaringar till målen och delmålen för hållbar utveckling finns i bilaga 1.

Tabell 2: Antal mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna enligt förvaltningsområde

	Riksdagen	Republiken s pre- si- dent	SR K	Utri- kesmi- nistie- riet	J M	IM	FS M	F M	UK M	JS M	KM	AN M	SH M	M M	Totalt
SDG 1					1			1	1				1		4
SDG 2										2			1		3
SDG 3					1	2	1	3	1	1	3	1	6		19
SDG 4				1				2	6						9
SDG 5	1		1	1	4	1	1	1	2	1		2	3		18
SDG 6												1	2	2	5
SDG 7												3	1	1	5
SDG 8			1		2	1		8	4	2		5	2		25
SDG 9								2	2	1	3	7	2		17
SDG 10					4	2		3	4				2		15
SDG 11							1		3	1	3		1	2	11
SDG 12	1		1		3	4	1	4	4	3		3	3	3	30
SDG 13				1	3	3	1	1	5	3	4	5	1	2	29

SDG 14						1			1	1				2	5
SDG 15							1	1		2				2	6
SDG 16	1		1	1	4	3	1	6	2	1		3	4		27
SDG 17				1		1		3	4		1	3	1		14

Det viktigaste innehållet i ansvarsrapporterna är de delar som beskriver organisationernas handavtryck. Bland de 17 målen identifierar organisationerna de mål som de anser sig kunna främja mest genom sin egen verksamhet. I referensramen rekommenderas att organisationerna identifierar 3–5 av FN:s mål för hållbar utveckling och att de i ansvarsrapporten rapporterar om arbetet för att nå dessa mål. Genom att fokusera på endast de viktigaste målen blir organisationens ansvarsrapport lätt att ta till sig för läsaren och att utarbeta den blir heller inte en orimlig ansträngning för organisationen själv. I rapporterna för 2022 har organisationerna behandlat i genomsnitt fem mål för hållbar utveckling, medan motsvarande siffra i 2021 års rapporter var fyra.

Förändringar mellan rapporteringsåren 2021 och 2022

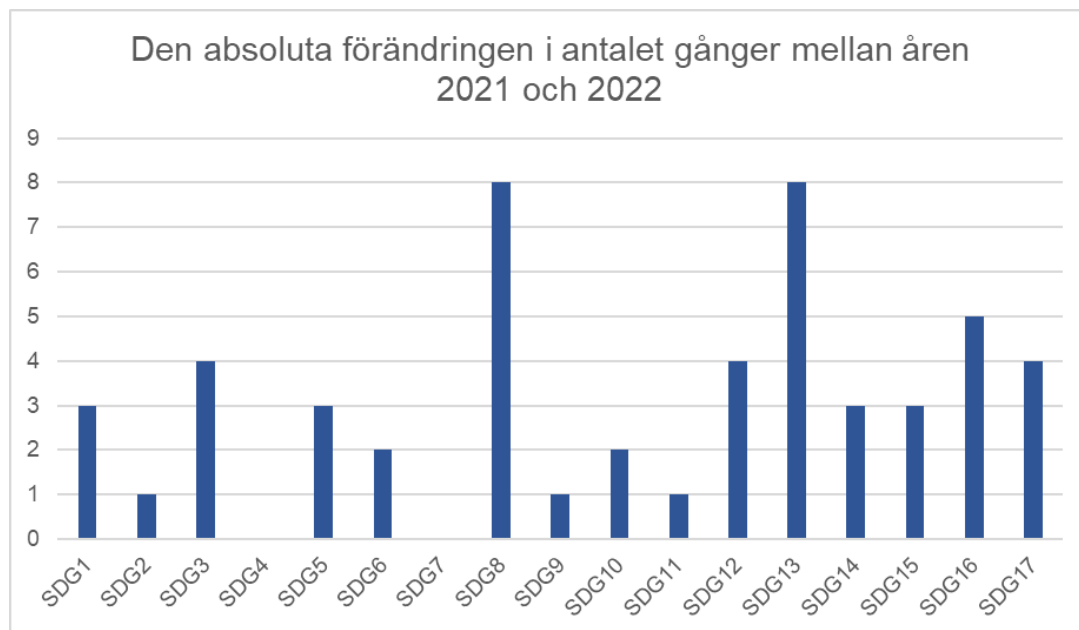
I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades följande mål för hållbar utveckling mest: hållbar konsumtion och produktion (SDG 12), fredliga och inkluderande samhällen (SDG 16) och bekämpa klimatförändringarna (SDG 13). I ansvarsrapporterna för 2022 var de tre mest identifierade målen desamma, men målet bekämpa klimatförändringarna (SDG 13) identifierades i högre grad än målet fredliga och inkluderande samhällen (SDG 16) (se Tabell 3)

Tabell 3: Antalet gånger målen för hållbar utveckling identifierades i rapporterna 2021 och 2022

Mål för hållbar utveckling	Antal gånger målet identifierades 2021	Procentuell andel 2021	Antal gånger målet identifierades 2022	Procentuell andel 2022	Förändring i procentenheter
SDG 1	1	0,53 %	4	1,65 %	1,13 %
SDG 2	2	1,05 %	3	1,24 %	0,19 %
SDG 3	15	7,89 %	19	7,85 %	-0,04 %
SDG 4	9	4,74 %	9	3,72 %	-1,02 %
SDG 5	15	7,89 %	18	7,44 %	-0,46 %
SDG 6	3	1,58 %	5	2,07 %	0,49 %
SDG 7	5	2,63 %	5	2,07 %	-0,57 %
SDG 8	17	8,95 %	25	10,33 %	1,38 %
SDG 9	16	8,42 %	17	7,02 %	-1,40 %
SDG 10	13	6,84 %	15	6,20 %	-0,64 %
SDG 11	10	5,26 %	11	4,55 %	-0,72 %
SDG 12	26	13,68 %	30	12,40 %	-1,29 %
SDG 13	21	11,05 %	29	11,98 %	0,93 %

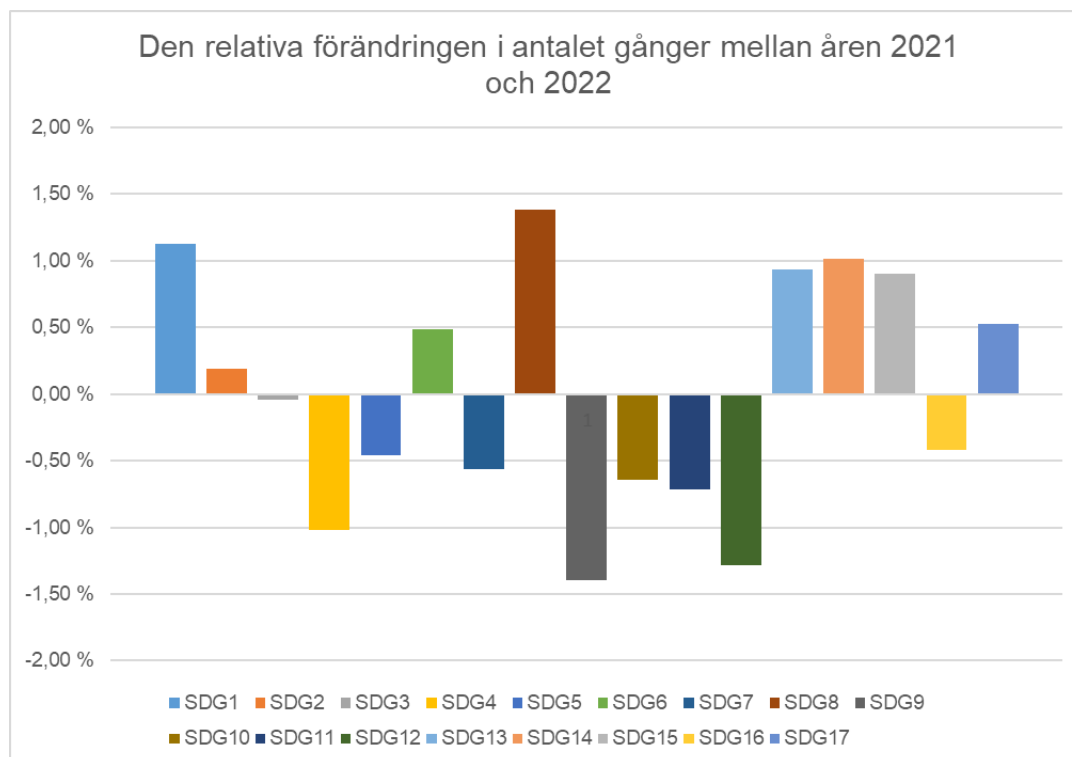
SDG 14	2	1,05 %	5	2,07 %	1,01 %
SDG 15	3	1,58 %	6	2,48 %	0,90 %
SDG 16	22	11,58 %	27	11,16 %	-0,42 %
SDG 17	10	5,26 %	14	5,79 %	0,52 %
Totalt	190	100,00 %	242	100,00 %	

Figur 1: Den absoluta förändringen i antalet gånger målen för hållbar utveckling identifierats under rapporteringsåren 2021 och 2022

Varje mål för hållbar utveckling identifierades oftare eller lika mycket under rapporteringsåret 2022 som under rapporteringsåret 2021. Det absoluta antalet identifieringsgångar har alltså inte minskat för ett enda mål.

Figur 2: Den relativa förändringen i antalet gånger målen för hållbar utveckling identifierats under rapporteringsåren 2021 och 2022

I ansvarsrapporterna för 2022 identifierades betydligt fler mål än i ansvarsrapporterna för 2021. I rapporterna för 2021 identifierades målen för hållbar utveckling sammanlagt 190 gånger (46 rapporter) medan målen i rapporterna för 2022 identifierades sammanlagt 242 gånger (52 rapporter). Ökningen av antalet gånger målen identifierades har en naturlig förklaring i att nya rapporterande organisationer leder till fler identifierade mål. Dessutom kan organisationer som redan tidigare rapporterat under denna rapporteringsperiod ha kompletterat sina mål, vilket har ökat det totala antalet identifierade mål. Till exempel kan en organisation i sin första ansvarsrapport endast ha behandlat några mål för att sedan ta med resten av de identifierade målen i sin andra rapport.

Med undantag av små förändringar har antalet identifieringsgångar per mål och målens inbördes ordning haft samma riktning under båda rapporteringsåren. Detta återspeglar att det inte har skett några stora förändringar i statsförvaltningens hållbarhetsarbete. Eftersom det på det hela taget finns fler identifierade mål har den relativa mängden identifieringsgångar för vissa mål minskat något jämfört med 2021 även om målet kvantitativt sett har identifierats fler gånger (se Figur 2). Till exempel identifierades mål 12 kvantitativt sett mer i ansvarsrapporterna för 2022 än i rapporterna för 2021, men i förhållande till det totala antalet var identifieringsgraden lägre i rapporterna för 2022. De relativa förändringarna är dock ganska måttliga mellan rapporteringsåren.

Sammanfattningsvis kan konstateras att ju mer noggrant avgränsat innehållet i ett mål är, desto färre organisationer har identifierat att de kan främja uppnåendet av målet. Till exempel förenar målen som berör ekologisk hållbarhet organisationer oberoende av uppgiftsfält, och därför kan allt fler organisationer identifiera sina egna möjligheter att påverka främjandet av målet. Ju noggrannare avgränsat och snävare ett mål är, desto färre organisationer anser att de genom sin kärnverksamhet kan påverka hur målet framskrider.

3.1 Riksdagen

Inom riksdagens förvaltningsområde publicerades en ansvarsrapport för 2022. I ansvarsrapporten från riksdagens kansli identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Av bokföringsenheterna inom riksdagens förvaltningsområde producerade 0 procent en ansvarsrapport, eftersom riksdagens kansli i sig inte utgör en bokföringsenhet, utan hör till riksdagens bokföringsenhet tillsammans med riksdagens justitieombudsman. Riksdagens kansli publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

3.2 Statsrådets kansli

Inom statsrådets kanslis förvaltningsområde publicerades en ansvarsrapport för 2022. I ansvarsrapporten från statsrådets kansli identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Av bokföringsenheterna inom statsrådets kanslis förvaltningsområde producerade 100 procent en ansvarsrapport. Statsrådets kansli publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

3.3 Utrikesministeriet

Inom utrikesministeriets förvaltningsområde publicerades en ansvarsrapport för 2022. I ansvarsrapporten från utrikesministeriet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Av bokföringsenheterna inom utrikesministeriets förvaltningsområde producerade 100 procent en ansvarsrapport. Utrikesministeriet publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

3.4 Justitieministeriet

Inom justitieministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt fyra ansvarsrapporter för 2022. De rapporterande organisationerna är:

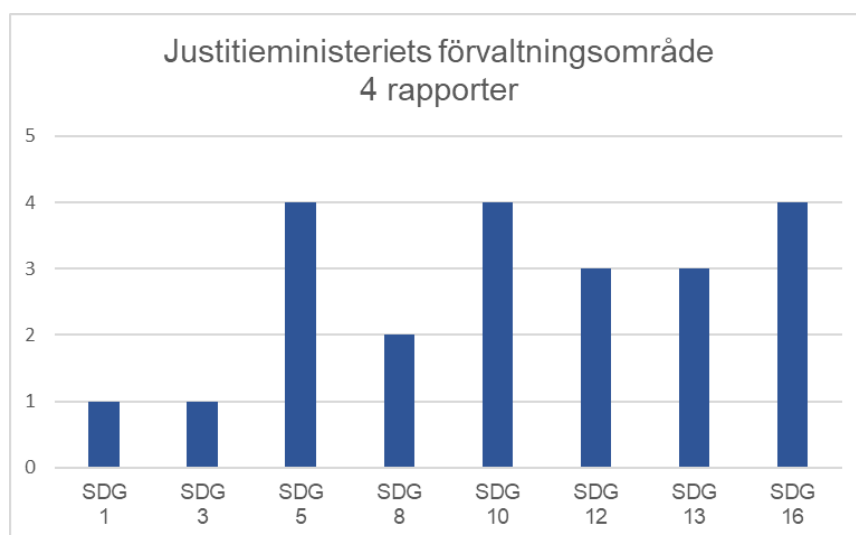
- Brottsförklaringsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Justitieministeriet

- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 3: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom justitieministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 5 (jämställdhet), 10 (minskad ojämlikhet) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

67 procent av bokföringsenheterna inom justitieministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. För en av de rapporterande organisationerna var ansvarsrapporten för 2022 den första i sitt slag. De övriga tre organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två av de rapporterande organisationerna producerade sina rapporter på en webbplats och två som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 27 sidor.

3.5 Inrikesministeriet

Inom inrikesministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt fyra ansvarsrapporter för 2022. De rapporterande organisationerna är:

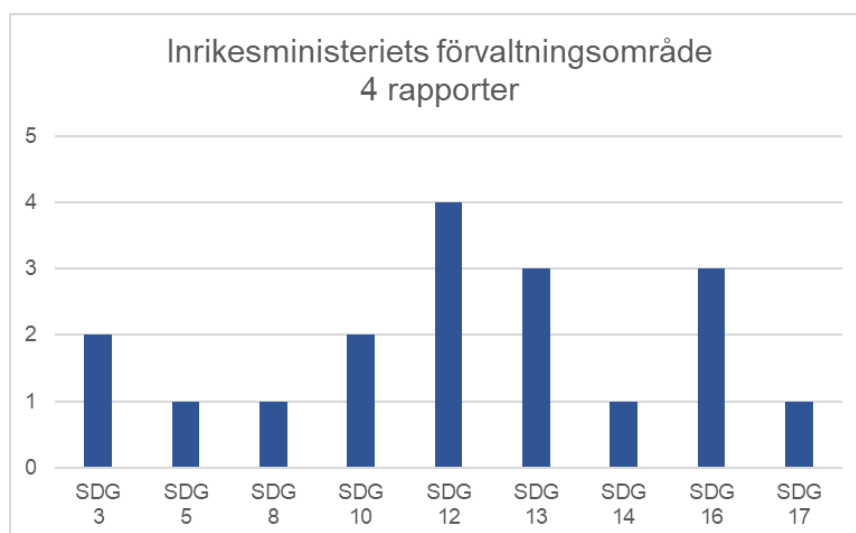
- Gränsbevakningsväsendet
- Krishanteringscentret

- Nödcentralsverket
- Skyddspolisen

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 4: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom inrikesministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 12 (hållbar konsumtion och produktion), 13 (bekämpa klimatförändringarna) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

43 procent av bokföringsenheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Alla de fyra rapporterande organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två av de rapporterande organisationerna producerade sina rapporter på en webbplats och två som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 16 sidor.

3.6 Försvarsministeriet

Inom försvarsministeriets förvaltningsområde publicerades en ansvarsrapport för 2022, och den omfattar hela förvaltningsområdet. De rapporterande organisationerna är:

- Försvarsmakten
- Försvarsministeriet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

100 procent av bokföringsenheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Forsvarsförvaltningen publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

3.7 Finansministeriet

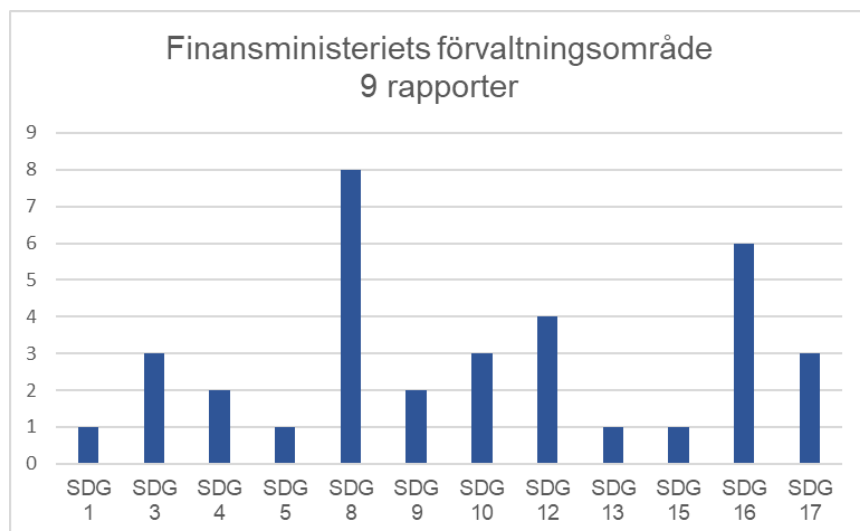
Inom finansministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt nio ansvarsrapporter för 2022. De rapporterande organisationerna är:

- Finansministeriet
- Regionförvaltningsverken
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Skatteförvaltningen
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Statistikcentralen
- Statskontoret
- Tullen
- Verket för finansiell stabilitet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 5: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom finansministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

75 procent av bokföringsenheterna inom finansministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. För två av de rapporterade organisationerna var ansvarsrapporten för 2022 den första i sitt slag. Sex av organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången. En av de rapporterade organisationerna hade utarbetat en ansvarsrapport redan i flera år.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 28 sidor. En av de rapporterade organisationerna publicerade sin ansvarsrapport som en del av verksamhetsberättelsen.

3.8 Undervisnings- och kulturministeriet

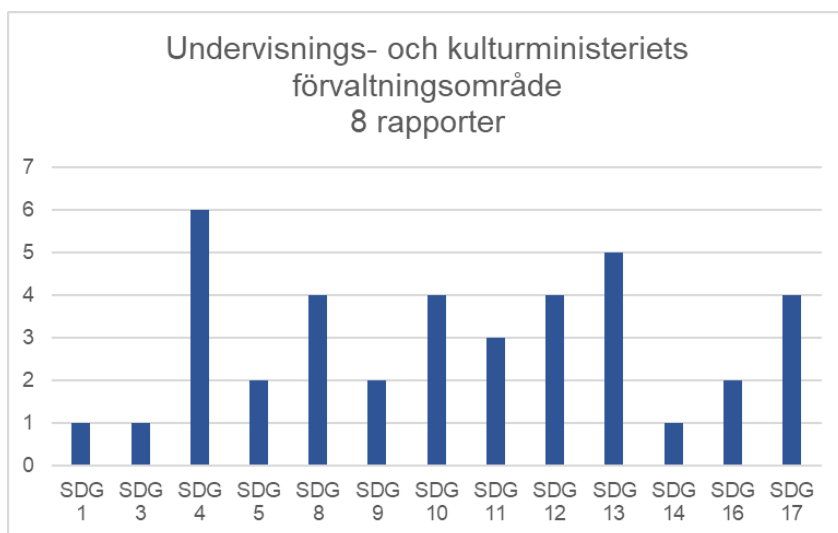
Inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt åtta ansvarsrapporter för 2022. De rapporterade organisationerna är:

- Centret för konstfrämjande
- Finlands Akademi
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Museiverket
- Riksarkivet
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 6: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningen identifierades oftast mål 4 (god utbildning för alla) och 13 (bekämpa klimatförändringarna).

100 procent av bokföringsenheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Inom undervisnings- och kulturministeriets bokföringsenhet publicerades tre rapporter (undervisnings- och kulturministeriet, Tillgänglighetsbiblioteket och Centret för konstfrämjande Taike). Alla de åtta rapporterande organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

Inom förvaltningsområdet publicerades i huvudsak ansvarsrapporter i PDF-format. En av de rapporterande organisationerna producerade sin rapport på webbplatsen. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 18 sidor.

3.9 Jord- och skogsbruksministeriet

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt tre ansvarsrapporter för 2022. De rapporterande organisationerna är:

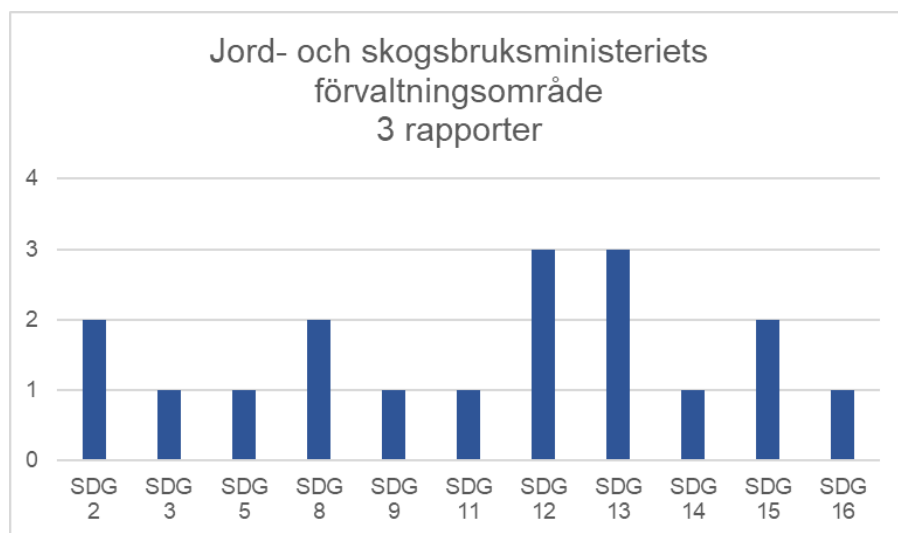
- Lantmäteriverket

- Livsmedelsverket
- Naturresursinstitutet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 7: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 12 och 13.

75 procent av bokföringsenheterna inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. En av de rapporterande organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången. Två av de rapporterande organisationerna hade utarbetat en ansvarsrapport redan i flera år.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två organisationer producerade en rapport på sin webbplats och en i PDF-format.

3.10 Kommunikationsministeriet

Inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt fyra ansvarsrapporter för 2022. De rapporterande organisationerna är:

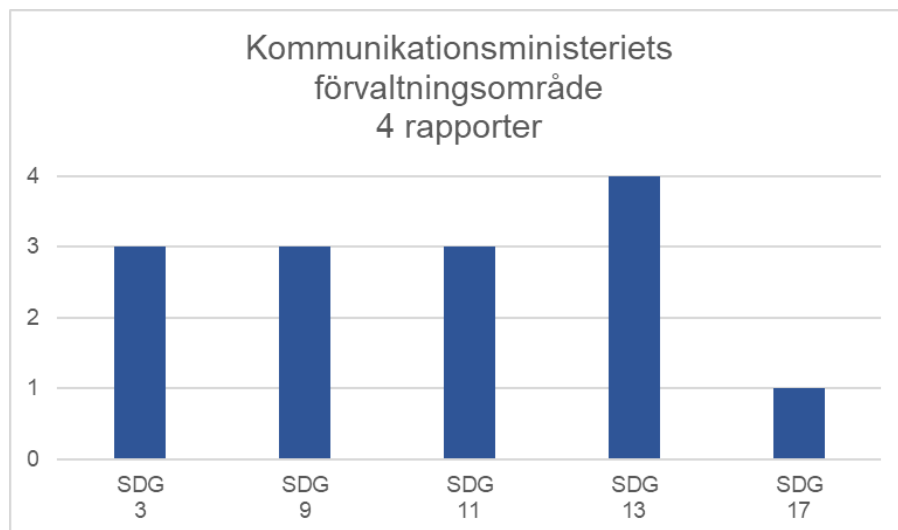
- Kommunikationsministeriet
- Meteorologiska institutet
- Trafikledsverket

- Transport- och kommunikationsverket Traficom

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 8: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 13 (bekämpa klimatförändringarna).

100 procent av bokföringsenheterna inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Alla de fyra rapporterande organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två av de rapporterande organisationerna producerade en rapport i PDF-format, en producerade sin rapport på webbplatsen och en organisation producerade både en PDF-fil och en webbplatsbaserad rapport. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 28 sidor.

3.11 Arbets- och näringsministeriet

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt sju ansvarsrapporter för 2022. De rapporterande organisationerna är:

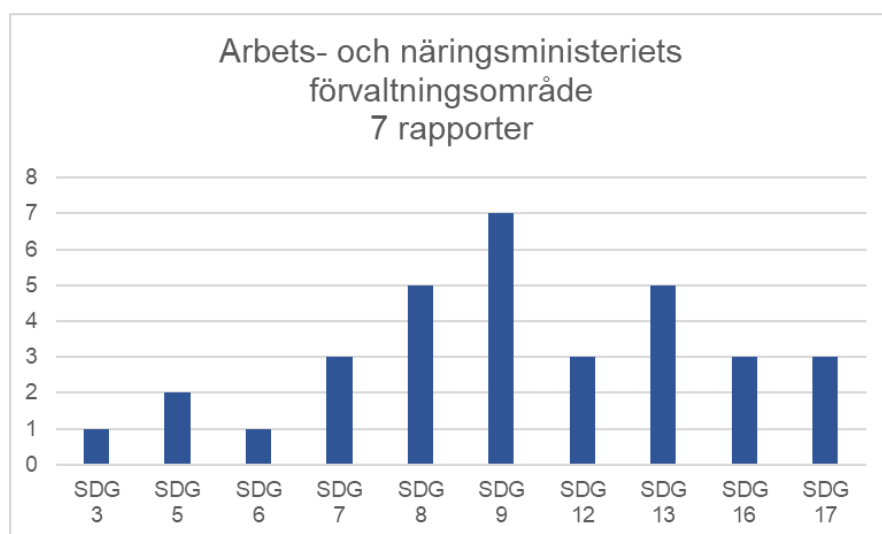
- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Energimyndigheten
- Geologiska forskningscentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Patent- och registerstyrelsen

- Säkerhets- och kemikalieverket

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 9: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 9 (hållbar industri, innovationer och infrastruktur), 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och 13 (bekämpa klimatförändringarna).

88 procent av bokföringsenheterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. För en av de rapporterade organisationerna var ansvarsrapporten för 2022 den första i sitt slag. Fem av de rapporterade organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången. En av de rapporterade organisationerna hade utarbetat en ansvarsrapport redan i flera år.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Fyra av de rapporterade organisationerna producerade sina rapporter på en webbplats och tre som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 58 sidor.

3.12 Social- och hälsovårdsministeriet

Inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt sex ansvarsrapporter för 2022. De rapporterade organisationerna är:

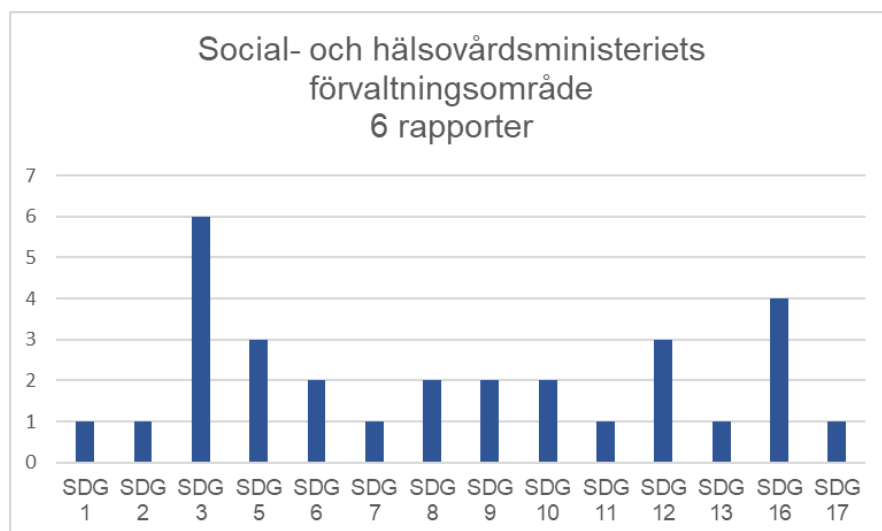
- Institutet för hälsa och välfärd THL
- Niuvanniemi sjukhus
- Social- och hälsovårdsministeriet

- Strålsäkerhetscentralen
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 10: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 6 (rent vatten och sanitet) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

83 procent av bokföringsenheterna inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Inom bokföringsenheten för Institutet för hälsa och välfärd publicerades två ansvarsrapporter (Institutet för hälsa och välfärd och Niuvanniemi sjukhus). Alla de sex rapporterade organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

Inom förvaltningsområdet publicerades i huvudsak ansvarsrapporter i PDF-format. En av de rapporterade organisationerna producerade sin rapport på webbplatsen. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 14 sidor.

3.13 Miljöministeriet

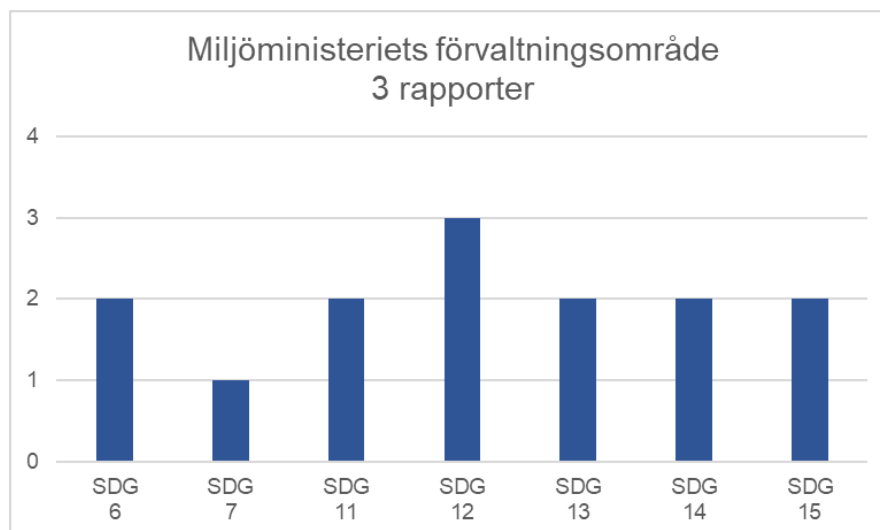
Inom miljöministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt tre ansvarsrapporter för 2022. De rapportande organisationerna är:

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA
- Finlands miljöcentral Syke
- Miljöministeriet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 11: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom miljöministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 12 (hållbar konsumtion och produktion).

100 procent av bokföringsenheterna inom miljöministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Alla tre rapportande organisationer publicerade en ansvarsrapport för andra gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. En av de rapportande organisationerna producerade sin rapport på en webbplats och två som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 32 sidor.

3.14 Övrig offentlig förvaltning

Utöver organisationerna inom statsförvaltningen har Folkpensionsanstalten, Senatkonscernen, Skogscentralen och Arbetshälsoinstitutet utarbetat en ansvarsrapport i enlighet med Statskontorets anvisning och informerat Statskontoret om publikationen av denna. Även om dessa organisationer har olika verksamhetsfält behandlas organisationernas ansvarsrapporter gemensamt i detta kapitel. Handavtrycket av statsförvaltningens organisationer behandlas i kapitel 4.

Inom den offentliga förvaltningen publicerades sammanlagt fyra ansvarsrapporter för 2022. De rapporterade organisationerna är:

- Arbetshälsoinstitutet
- Folkpensionsanstalten FPA
- Senatkonscernen
- Skogscentralen

I ansvarsrapporterna från den övriga offentliga förvaltningen identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Organisationerna inom den övriga offentliga förvaltningen har rapporterat att de främjar ifrågavarande mål för hållbar utveckling bland annat genom följande åtgärder:

Arbetshälsoinstitutet koordinerar forumet Nolla tapaturmaa (Noll olycksfall), vars syfte är att stöda arbetsplatserna i deras strävan efter arbetssäkerhet och arbetshälsa. År 2022 var 500 arbetsplatser medlemmar i nätverket.

Utöver Arbetshälsoinstitutet identifierade även **FPA** att dess verksamhet främjar SDG-mål nummer 3.

I och med familjeledighetsreformen 2022 har **Folkpensionsanstalten** uppmuntrat alla sina anställda som har rätt till familjeledigheter att ta ut familjeledighet. Som **indikatorer** följer FPA upp antalet familjeledigheter och personer som varit familjelediga samt könsfördelningen för dessa.

Hösten 2022 inledde **Senatkonscernen** ett energisparprogram vars syfte för Senatfastigheters del var att dämpa risken för energibrist och ökningen av energikostnaderna. Som **indikator** för energisparande och energieffektivitet följer Senatkonscernen bland annat koncernens totala energiförbrukning.

Arbetshälsoinstitutet främjade 2022 sitt forskningsprojekt Klimatförändringen och arbete. Våren 2022 genomfördes en enkätundersökning med vilken man utredde arbetsplatsernas klimatåtgärder samt arbetstagarnas attityder till och uppfattningar om klimatet. Utöver Arbetshälsoinstitutet identifierade även **FPA** och **Skogscentralen** att deras verksamhet främjar SDG-mål nummer 8.

Folkpensionsanstalten tog 2022 i bruk snabbtolkning vid de flesta av sina serviceställen. Snabbtolkning är en tjänst för distanstolkning där man utan förhandsbeställning kan kontakta en tolk omedelbart i en kundservicesituation. De utvidgade tolkningstjänsterna förbättrar tillgängligheten i FPA:s tjänster.

Inom **Senatkoncernen** grundades 2022 ett team för värdeobjekt vars uppgift är att ansvara för skötseln och byggandet av de viktigaste skyddade byggnaderna. Teamet för värdeobjekt har som mål att stärka informationen och kunskapen om restaurering och skydd av värdeobjekt inom hela koncernen.

Senatkoncernen utvecklade 2022 statens gemensamma arbetsmiljöer och genomförde många projekt för delade lokaler. Som **indikatorer** följer Senatfastigheter bland annat lokalernas användningsgrad och utvecklingen av lokalkostnaderna. Utöver Senatkoncernen identifierade även **FPA**, **Skogscentralen** och **Arbetshälsoinstitutet** att deras verksamhet främjar SDG-mål nummer 12.

Skogscentralen ordnar olika utbildningar kring klimatförändringen för skogsägare och yrkesutbildade inom skogsbranschen. Som **indikator** följer Skogscentralen upp det årliga antalet utbildningar med anknytning till stävande av och anpassning till klimatförändringen. Utöver **Skogscentralen** identifierade även **FPA** och **Senatfastigheter** att deras verksamhet främjar SDG-mål nummer 13.

Skogscentralen beviljar tidsbundet miljöstöd för skogsbruket, vilket är en av metoderna för att genomföra skyddsprogrammet METSO. Som **indikator** följs antalet beviljade naturvårdsprojekt och miljöstöd (ha/år).

4 Statsförvaltningen som främjare av handlingsplanen Agenda 2030

I detta avsnitt behandlas de åtgärder som organisationerna inom statsförvaltningen rapporterat att de vidtagit för att främja målen för hållbar utveckling. De flesta organisationer har i sina ansvarsrapporter tillämpat Statskontorets anvisning och valt de tre till fem mål i Agenda 2030 som de i högst grad kan påverka genom sin kärnverksamhet. 66 procent av de rapporterade organisationerna identifierade utöver huvudmålen för hållbar utveckling även de viktigaste delmålen med tanke på den egna verksamheten. Delmålen är mer begränsade och konkreta än huvudmålen.

I följande underkapitel går vi igenom de 17 målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 i den ordning de identifierats. Vi börjar alltså med det mål som identifieras i högst grad i ansvarsrapporterna. För varje mål beskrivs också kort Finlands nationella framsteg vad gäller att uppnå målet. I en internationell jämförelse av hållbar utveckling i olika länder ligger Finland 2023 redan för tredje året i rad i topp. I jämförelsen har staternas arbete för att främja handlingsplanen för hållbar utveckling Agenda 2030 utvärderats. Trots sin utmärkta placering kommer Finland med sina nuvarande åtgärder inte att uppnå alla mål för hållbar utveckling.

Tabell 4: Mål för hållbar utveckling enligt antal gånger målet identifierats i ansvarsrapporterna

Mål för hållbar utveckling	Antal gånger målet identifierats
SDG 12: Hållbar konsumtion och produktion	30
SDG 13: Bekämpa klimatförändringarna	29
SDG 16: Fredliga och inkluderande samhällen	27
SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	25
SDG 3: God hälsa och välbefinnande	19
SDG 5: Jämställdhet	18
SDG 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	17
SDG 10: Minskad ojämlikhet	15
SDG 17: Genomförande och globalt partnerskap	14
SDG 11: Hållbara städer och samhällen	11
SDG 4: God utbildning för alla	9
SDG 15: Ekosystem och biologisk mångfald	6
SDG 6: Rent vatten och sanitet	5
SDG 7: Hållbar energi för alla	5
SDG 14: Hav och marina resurser	5
SDG 1: Ingen fattigdom	4
SDG 2: Ingen hunger	3

Gemensamt för de tre mål som identifierades mest är att de kan främjas oberoende av organisationernas bransch, uppgiftsfält eller kärnkompetens. Hållbar konsumtion och produktion (mål 12) och bekämpa klimatförändringarna (mål 13) berör alla organisationer och bör främjas inom alla verksamhetsområden. Dessutom förenar målet om fredliga och inkluderande samhällen (mål 16) organisationerna inom statsförvaltningen, även om organisationernas uppgifter skiljer sig från varandra. Det är också oftast lättare att hitta stöd för dessa mål hos andra organisationer jämfört med sådana mål som har ett mer avgränsat innehåll.

Under båda rapporteringsåren identifierades mål 2 (ingen hunger) och 1 (ingen fattigdom) i minst grad. Det är ganska naturligt att de minst identifierade målen sinsemellan är liknande, precis som även de mål som identifieras mest är. De minst identifierade målen förenas sannolikt av att det för de flesta expertorganisationer kan vara utmanande att se ett direkt samband mellan den egna verksamheten och främjandet av målet. Dessutom kan det tolkas att målen endast syftar till att minska hungersnöd och extrem fattigdom. Dessa

utmaningar kan traditionellt sett i huvudsak anses ha lösts i Finland. Det är dock bra att beakta att målen består av många olika delfaktorer: för att uppnå mål 1 krävs till exempel ett heltäckande socialskyddssystem och för att uppnå mål 2 att man tryggar en mångsidig kost för alla.

Det är möjligt att ju närmare man når målåret 2030 för Agenda 2030, desto starkare kommer det i ansvarsrapporterna att betonas sådana mål som är utmanande att uppnå och som kräver allt mer övergripande åtgärder för att uppnå.

4.1 SDG 12: Hållbar konsumtion och produktion

Mål 12 för hållbar utveckling är att säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Utifrån flera uppföljningskällor är det mycket utmanande att uppnå målet nationellt. De nationella utmaningarna anknyter bland annat till den höga nivån av förbrukning av naturresurser per invånare samt mängden kommunalt avfall och återvinningsgraden.

Följande 30 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Centret för konstfrämjande
- Domstolsväsendet
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- Finlands miljöcentral
- Försvarsförvaltningen
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Geologiska forskningscentralen
- Gränsbevakningsväsendet
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket
- Miljöministeriet
- Museiverket
- Naturresursinstitutet
- Niuvanniemi sjukhus
- Nödcentralsverket
- Riksdagens kansli
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Skyddspolisen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Statsrådets kansli
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tullen
- Utbildningsstyrelsen
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

Målet om en ansvarsfull konsumtion har varit det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats mest i både 2021 och i 2022 års ansvarsrapport. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 26 organisationer och i 2022 års rapporter av 30 organisationer. Mål 12 utgjorde 2021 13,68 procent och 2022 12,40 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår,

men den relativa andelen har minskat med 1,29 procentenheter. Förändringen beror sannolikt på att det publicerats fler ansvarsrapporter för 2022, varvid det totala antalet identifierade mål har ökat.

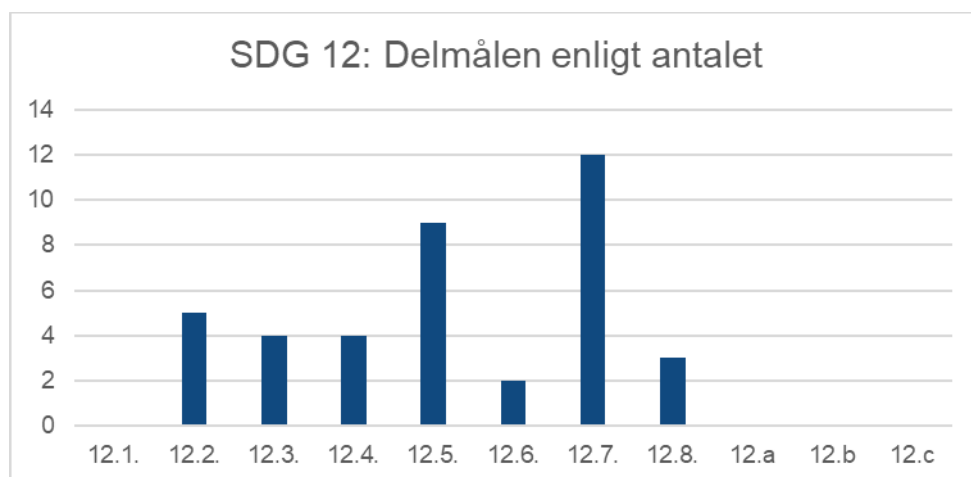
Målets höga identifieringsgrad förklaras sannolikt åtminstone av att teman som berör konsumtion förenar aktörer oberoende av vilken deras kärnuppgift är. Dessutom har organisationerna ofta redan från tidigare någon form av praxis och strukturer för upphandling via vilka organisationen kan närma sig målet ur såväl en ekonomisk som en ekologisk och social synvinkel. Dessutom kan den höga identifieringsgraden vad gäller ansvarsfull konsumtion förklaras av att målet kan främjas med metoder som samtidigt också syftar till att minska det ekologiska fotavtrycket. Det kan vara lättare för en organisationen att fundera på att främja ett sådant mål för hållbar utveckling vars teman organisationen behandlar även i det avsnitt som beskriver fotavtrycket.

Mål 12 delas vidare in i elva delmål som mer detaljerat definierar hur hållbara konsumtions- och produktions-sätt främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

Figur 12: Delmålen under mål 12 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori har utvecklat beaktandet av miljöfaktorer i upphandlingskedjorna. Framstegen **mäts** genom att man granskar hur stor del av de årliga konkurrensutsättningarna som inkluderar något krav på ansvarsfullhet, till exempel ett miljöcertifikat eller offentligt miljöprogram.

Säkerhets- och kemikalieverket ansvarar i Finland för verkställandet av EU:s konfliktmineralförordning och övervakar importörernas ansvarssystem. År 2022 fanns det i Finland 103 importörer av konfliktmineraler, av vilka fem omfattades av förordningens tillämpningsområde. Tukes utför årliga kontroller av importörer och erbjuder rådgivning och handledning.

Geologiska forskningscentralen producerar forskningsdata om mineralers och metallers hållbarhet och återvinningsbarhet. Framstegen **mäts** genom antalet forskningsprojekt: GTK rapporterade att det under 2022 pågick 15 forskningsprojekt som främjar ansvarsfulla konsumtions- och produktionsmönster.

Konkurrens- och konsumentverket övervakar konkurrensutsättningen av offentliga upphandlingar och deras öppenhet. Verket öppnade 2022 en tipsblankett, via vilken vem som helst kan anmäla en misstanke om olaglig direktupphandling eller annan lagstridig upphandling.

4.2 SDG 13: Bekämpa klimatförändringarna

Mål 13 för hållbar utveckling är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och deras konsekvenser. Utifrån flera uppföljningskällor är det utmanande att uppnå målet nationellt. De nationella utmaningarna anknyter bland annat till koldioxidutsläppen från importerade produkter samt nivån på genomförandet av de nationella utsläppsminskningarna.

Följande 29 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Domstolsväsendet
- Energimyndigheten
- Finansministeriet
- Finlands Akademi
- Finlands miljöcentral
- Försvarsförvaltningen
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Gränsbevakningsväsendet
- Justitieministeriet
- Kommunikationsministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket
- Meteorologiska institutet
- Miljöministeriet
- Naturresursinstitutet
- Riksarkivet
- Skyddspolisen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Trafikledsverket
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Utbildningsstyrelsen
- Utrikesministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Mål 13 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats näst mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det tredje mest identifierade. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 21 organisationer och i 2022 års rapporter av 29 organisationer. Mål 13 utgjorde

2021 11,05 procent och 2022 11,98 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Den relativa identifieringsandelen ökade alltså med 0,93 procentenheter.

Den höga identifieringsgraden för mål 13 kan förklaras av att strävan efter att bromsa upp klimatförändringen numera förenar organisationer oberoende av deras kärnuppgift. I samhällsdebatten är stävjandet av klimatförändringen och anpassningen till den synnerligen aktuella teman som varje aktör i samhället anses bära ansvar för. Även till exempel intressentgruppernas förväntningar kan vara höga i fråga om klimat- och miljögärningar. Dessutom kan den höga identifieringsgraden vad gäller klimatgärningar förklaras av att målet kan främjas med metoder som samtidigt också syftar till att minska det ekologiska fotavtrycket. Det kan vara lättare för en organisationen att fundera på att främja ett sådant mål för hållbar utveckling vars teman organisationen behandlar även i det avsnitt som beskriver fotavtrycket.

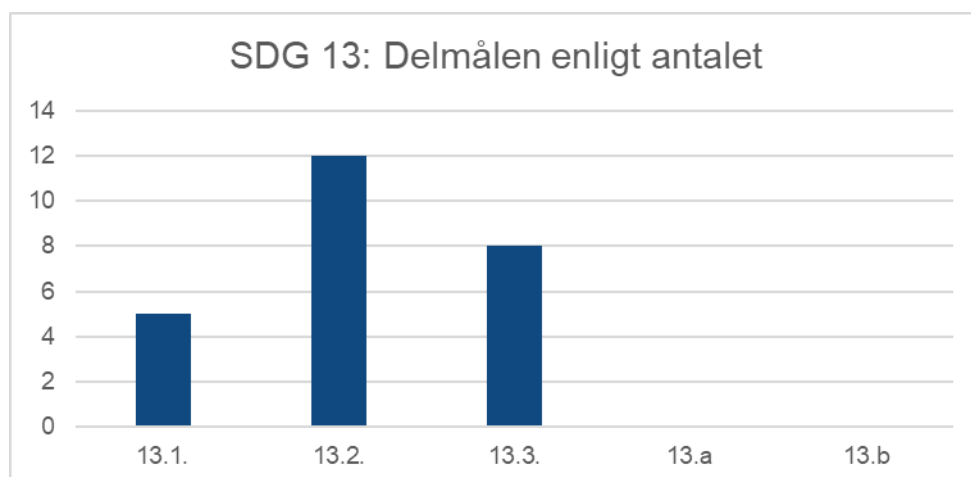
Utifrån flera uppföljningskällor har Finland haft utmaningar med den ekologiska hållbarheten, till exempel som berör temana klimatgärningar och ansvarsfull konsumtion. Det är viktigt att organisationerna inom statsförvaltningen har tagit tag i dessa utmaningar och identifierat effekterna av sin egen verksamhet när det gäller att främja ekologisk hållbarhet.

Mål 13 delas vidare in i fem delmål som mer detaljerat definierar hur klimatgärningar främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Figur 13: Delmålen under mål 13 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Utrikesministeriet berättar att Finland har gjort betydande tilläggssatsningar på anpassningsfinansiering i anslutning till klimatförändringen: 2022 riktades tre miljoner euro till en fond som stöder byggandet av nätverk och tjänster för väderobservationer särskilt i utvecklingsländer som är sårbara för effekterna av klimatförändringen.

Finlands miljöcentral producerar information om kommunernas och landskapens konsumtionsbaserade utsläpp. År 2022 räknade Syke för första gången uppgifterna om växthusgasutsläpp för alla kommuner och landskap i Finland. Beräkningen av konsumtionsbaserade utsläpp ger systematisk information om fördelningen av kommunens utsläpp.

Trafikledsverket sammanställde 2022 utredningen *Anpassning till klimatförändringen i trafikledsunderhållet (Ilmastomuutokseen sopeutuminen väylänpidossa)*, som innehåller 73 åtgärdsförslag som främjar anpassningen till klimatförändringen. I utredningen ingår bland annat modeller för planering, byggande och underhåll.

Transport- och kommunikationsverket Traficom främjade 2022 många åtgärder i färdplanen för fossilfria transporter som syftar till att halvera utsläppen av växthusgaser från den inhemska trafiken före 2030 (jfr 2005 års nivå). Dessa åtgärder var till exempel stöd för anskaffning av el- och gasdrivna fordon, stödåtgärder för hållbara färdssätt, deltagande i arbetsgruppen för distributionsinfrastruktur samt undersökningar inom ämnesområdet.

4.3 SDG 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 16 för hållbar utveckling är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen.

Följande 27 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Brottpåföljdsmyndigheten
- Centret för konstfrämjande
- Domstolsväsendet
- Finansministeriet
- Försvarsförvaltningen
- Gränsbevakningsväsendet
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Lantmäteriverket
- Niuvanniemi sjukhus
- Patent- och registerstyrelsen
- Regionförvaltningsverken
- Riksarkivet
- Riksdagens kansli
- Skatteförvaltningen
- Skyddspolisen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statistikcentralen
- Statskontoret
- Statsrådets kansli
- Strålsäkerhetscentralen
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tullen
- Utrikesministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Mål 16 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats tredje mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det som identifierades näst mest. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 22 organisationer och i 2022 års rapporter av 27 organisationer. Mål 16 utgjorde 2021 11,58 procent och 2022 11,16 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har alltså under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår, men den relativa andelen har minskat med 0,42 procentenheter. Förändringen beror sannolikt på att det publicerats fler ansvarsrapporter för 2022, varvid det totala antalet identifierade mål har ökat.

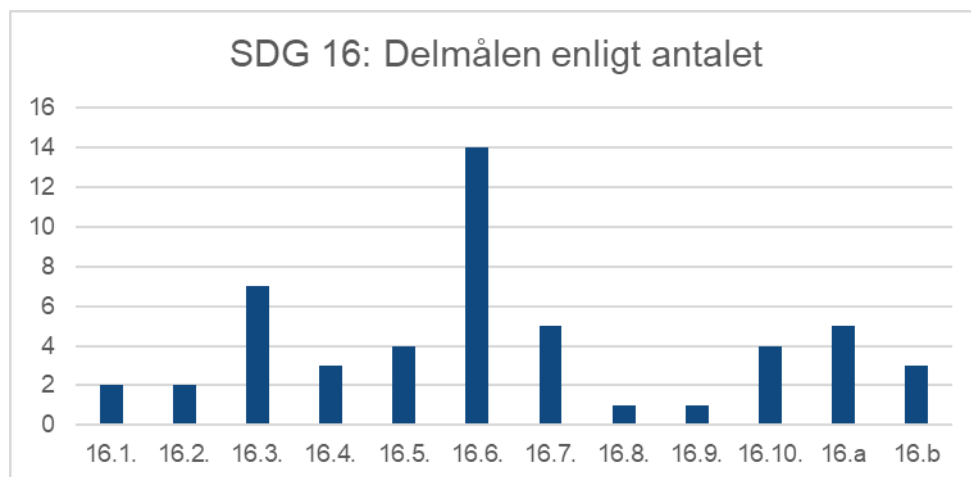
I statsförvaltningens referensram förväntas att just mål 16 framhävs. I statsförvaltningens organisationers verksamhet är det centralt att säkerställa rättvisa och god förvaltning. Liksom när det gäller ansvarsfull konsumtion och klimatgärningar förenar också mål 16 organisationerna oberoende av deras lagstadgade uppgift.

Mål 16 delas vidare in i tolv delmål som mer detaljerat definierar hur fred, rättvisa och god förvaltning främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Figur 14: Delmålen under mål 16 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Statistikcentralen har ansvarat för projektet Kvalitetsram för information som avslutades 2022 och vars syfte var att öka användningen av informationsmaterial i samhällets och företagens beslutsfattande. I projektet producerades en modell för en gemensam kvalitetsram för den offentliga förvaltningens informationslager.

Domstolsväsendets mål är att rättsskyddet tillgodoses jämlikt i olika regioner och att de genomsnittliga behandlingstiderna hålls på en skälig nivå. Som **indikator** följs antalet domstolar vars genomsnittliga behandlingstid överskrider medelvärde för den rättsliga linjen med högst tre månader.

I **Statskontorets** webbtjänst Granskaförvaltningen.fi publicerades 2022 nya informationshelheter, såsom avsnittet om offentliga upphandlingar samt välfärdsområdenas budgetar. Tjänstens effektivitet **mäts** bland annat genom antalet besökare och sessioner på webbplatsen.

Riksdagens kansli främjade 2022 att beslutsfattarna och medborgarna i omfattande utsträckning fick tillgång till information om ansökningsprocessen för Finlands medlemskap i Nato. Kansliet utarbetade kring ämnet bland annat en egen kommunikationsplan och utökade även kommunikationen på engelska. En **indikator** är att riksdagens kansli följer hur intressentgrupperna nås via olika kommunikationskanaler.

Vid **Skyddspolisen** öppnades 2022 en etisk kanal där man anonymt kan anmäla observerade lagstridigheter eller missförhållanden. Målet för 2023 är att kontrollera att anmälningskanalen överensstämmer med den nya vis-selblåsarlagen.

Patent- och registerstyrelsen ordnade 2022 det första informationstillfället om penningtvättslagen som var öppet för alla revisorer. Målet är att i fortsättningen ordna motsvarande tillfällen med ett halvt års mellanrum. Revisorer har en central roll i att upptäcka tvivelaktiga transaktioner och därmed även i att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

Lantmäteriverket ökade andelen öppet tillgängliga forskningspublikationer till 80,5 procent 2022. Öppnandet av Lantmäteriverkets kartmaterial fick i maj 2022 ett hederspris för främjande av öppenhet i samhället.

4.4 SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 8 för hållbar utveckling är att verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen.

Följande 25 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Finansministeriet
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket
- Museiverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Regionförvaltningsverken
- Riksarkivet

- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Skatteförvaltningen
- Skyddspolisen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Statskontoret
- Statsrådets kansli
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tullen
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

Mål 8 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats fjärde mest i ansvarsrapporterna både 2022 och 2021. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 17 organisationer och i 2022 års rapporter av 25 organisationer. Mål 8 utgjorde 2021 8,95 procent och 2022 10,33 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Den relativa andelen av de mål som identifierats ökade alltså med 1,38 procentenheter.

Identifieringsgraden för mål 8 förklaras delvis av att i synnerhet organisationer som rapporterat för första gången har identifierat att de kan främja målet i fråga. Dessutom är målet mycket omfattande och inbegriper många olika teman som anknyter till sysselsättning, ekonomi, innovation och rättigheter i arbetslivet och berör uppgiftsfältet för många organisationer inom statsförvaltningen. Dessutom finns det ofta både statistisk information och befintliga indikatorer som stöd för uppföljningen av ovan nämnda teman, vilket gör det lättare för organisationerna att identifiera sin egen effektivitet.

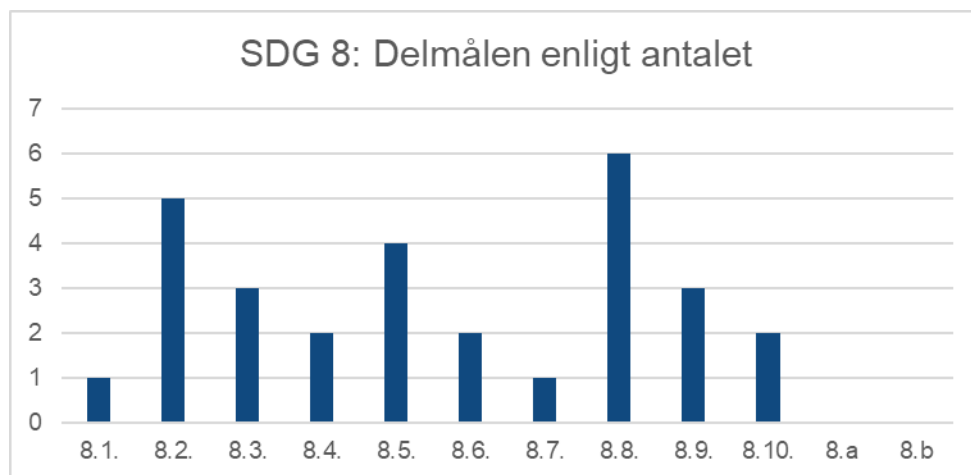
Mål 8 delas vidare in i tolv delmål som mer detaljerat definierar hur anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög

arbetsintensitet.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

Figur 15: Delmålen under mål 8 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Genom arbetarskyddsinspektioner övervakar **regionförvaltningsverken** bland annat arbets psykosociala belastning, hanteringen av olycksrisker samt iakttagandet av arbetslivets spelregler. Hur målet framskrider **mäts** till denna del genom antalet arbetarskyddsinspektioner.

Utsökningsverket har bland annat i uppgift att svara för indrivningen av statens fordringar, vilket främjar en hållbar hushållning. Utsökningsverket redovisar varje år till staten cirka 400 miljoner euro, som består av bland annat obetalda skatter eller andra offentliga grättsliga avgifter.

4.5 SDG 3: God hälsa och välbefinnande

Mål 3 för hållbar utveckling är att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen.

Följande 19 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Brottpåföljdsmyndigheten
- Försvarsförvaltningen
- Gränsbevakningsväsendet
- Institutet för hälsa och välfärd
- Konkurrens- och konsumentverket
- Livsmedelsverket
- Meteorologiska institutet
- Niuvanniemi sjukhus
- Nödcentralsverket
- Regionförvaltningsverket
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statskontoret
- Strålsäkerhetscentralen

- Säkerhets - och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- Trafikledsverket
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Tullen
- Undervisnings- och kulturministeriet

Mål 3 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats femte mest i ansvarsrapporterna för 2022. I ansvarsrapporterna för 2021 var mål 3 det sjätte mest identifierade målet tillsammans med mål 5 (jämskillhet). I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 15 organisationer och i 2022 års rapporter av 19 organisationer. Mål 3 utgjorde 2021 7,89 procent och 2022 7,85 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har alltså under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår, men den relativa andelen har minskat med 0,04 procentenheter. Förändringen är ringa och beror sannolikt på att det publicerats fler ansvarsrapporter för 2022, varvid även det totala antalet identifierade mål har ökat.

Jämfört med andra mål som ofta identifierats har mål 3 ett mer noggrant avgränsat innehåll. Delmålen omfattar dock många sådana teman som särskilt berör uppgiftsområdet för organisationer inom statsförvaltningen, till exempel behandling och förebyggande av smittsamma och icke smittsamma sjukdomar, förebyggande av missbruk av rusmedel, minskning av trafikolyckor och ombesörjande av allmän hälso- och sjukvård.

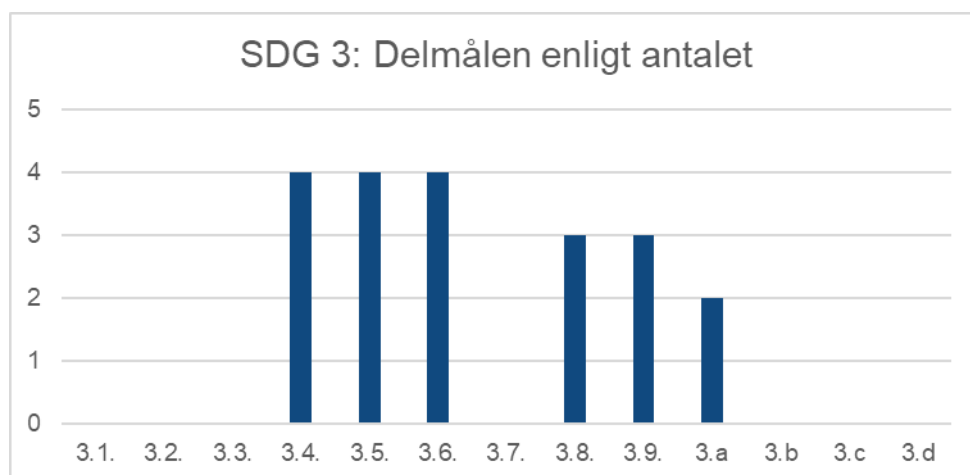
Mål 3 delas vidare in i 13 delmål som mer detaljerat definierar hur hälsa och välfärd främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

Figur 16: Delmålen under mål 3 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea ledde ett delprojekt vid Europeiska läkemedelsmyndigheten vars mål är att förebygga störningar i tillgången till läkemedel och minska effekterna för patienter. En **indikator** för hur arbetet framskrider är att man följer antalet anmälningar om störningar i tillgången enligt läkemedelskategori.

År 2022 producerade **Institutet för hälsa och välfärd** tjänster i anslutning till coronapandemin, bland annat med anknytning till laboratorieundersökningar, läkemedel, anti-kroppstester och vaccinationer. Enligt THL:s **indikatorer** undersöktes 15 000 coronavirusprover genom sekvensering, 64 utlåtanden med anknytning till pandemin gjordes och 7,2 miljoner pandemivaccin levererades till fältet.

Strålsäkerhetscentralen ansvarar för radonövervakningen på arbetsplatser. Det huvudsakliga målet med detta är att dämpa arbetstagarnas exponering för radongas, som orsakar lungcancer. Enligt Strålsäkerhetscentralens **mätare** hittades halter som var högre än referensvärdena på 17 procent av arbetsplatserna 2022.

Vid **Niuvanniemi sjukhus** togs ett rum för familjemöten i bruk vid årsskiftet 2022. Familjerummet Harmonia har under det första året haft en hög nyttjandegrad och både patienterna och personalen har gett positiv respons.

4.6 SDG 5: Jämställdhet

Mål 5 för hållbar utveckling är att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen.

Följande 18 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Brottpåföljdsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Finansministeriet
- Finlands Akademi
- Försvarsförvaltningen
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Lantmäteriverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Riksdagens kansli
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statsrådets kansli
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utrikesministeriet

- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Mål 5 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats sjätte mest i ansvarsrapporterna för 2022. I ansvarsrapporterna för 2021 var mål 5 likaså det sjätte mest identifierade målet tillsammans med mål 3 (god hälsa och välbefinnande). I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 15 organisationer och i 2022 års rapporter av 18 organisationer. Mål 5 utgjorde 2021 7,89 procent och 2022 7,44 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har alltså under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår, men den relativa andelen har minskat med 0,46 procentenheter.

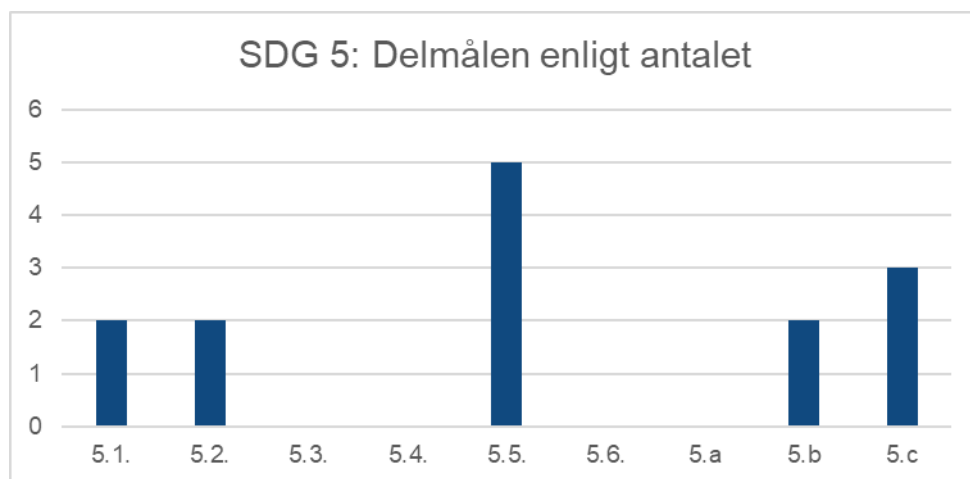
Jämställdheten förenar organisationerna på samma sätt som ovan beskrivna mål. Dessutom har många organisationer redan innan ett systematiskt hållbarhets- och ansvarsarbete inleddes haft tillgång till exempelvis olika jämställdhets- och likabehandlingsplaner, med hjälp av vilka det kan vara lättare att skapa sig en uppfattning av hur organisationen genom sin verksamhet kan främja mål 5.

Mål 5 delas vidare in i nio delmål som mer detaljerat definierar hur jämställdhet främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Figur 17: Delmålen under mål 5 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Krishanteringscentret följer könsfördelningen både i sina utbildningar och rekryteringar. Som **indikator** följs könsfördelningen bland de experter som skickats ut för krishanteringsuppdrag. År 2022 var i genomsnitt 45 procent av experterna kvinnor, andelen varierade mellan 44 och 49 procent under året.

Statsrådets kansli började 2022 bereda inrättandet av en arbetsgrupp för jämställdhet och likabehandling. Syftet med arbetsgruppen är att stödja regeringens jämställdhetspolitiska riktlinjer, bereda förslag i ärendet samt upprätthålla kansliets jämställdhets- och likabehandlingsplan.

4.7 SDG 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 9 för hållbar utveckling är att bygga en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. I olika uppföljningskällor har bedömts att målet har nåtts på nationell nivå eller att man observerat en positiv utveckling vad gäller framstegen.

Följande 17 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Energimyndigheten
- Finlands Akademi
- Geologiska forskningscentralen
- Kommunikationsministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Lantmäteriverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Trafikledsverket
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Tullen
- Undervisnings- och kulturministeriet

Mål 9 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats sjunde mest i ansvarsrapporterna för 2022. I ansvarsrapporterna för 2021 var mål 9 det femte mest identifierade målet. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 16 organisationer och i 2022 års rapporter av 17 organisationer. Mål 9 utgjorde 2021 8,42 procent och 2022 7,02 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har alltså under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår, men den relativa andelen har minskat med 1,40 procentenheter. Den relativa minskningen vad gäller antalet gånger mål 9 har identifierats är den största i jämförelsen mellan alla mål för hållbar utveckling. Det bör dock observeras att förändringarna i antalet gånger målen identifierats för alla mål är så små att en minskning på 1,40 procentenheter skiljer sig från mängden.

Minskningen i antalet gånger mål 9 identifierats innebär inte att de organisationer som tidigare lämnat in en rapport skulle ha identifierat andra mål för hållbar utveckling i stället för mål 9 och därmed utelämnat mål 9, utan förändringen torde bero på att det har publicerats flera ansvarsrapporter för 2022, varvid också det totala antalet identifierade mål har ökat. Mål 9 har inte identifierats av andra organisationer utöver de tidigare identifierade målen eller så har de nya rapporterade organisationerna inte i någon större utsträckning identifierat att de kan främja mål 9, vilket har lett till att den relativa identifieringsandelen för målet har minskat.

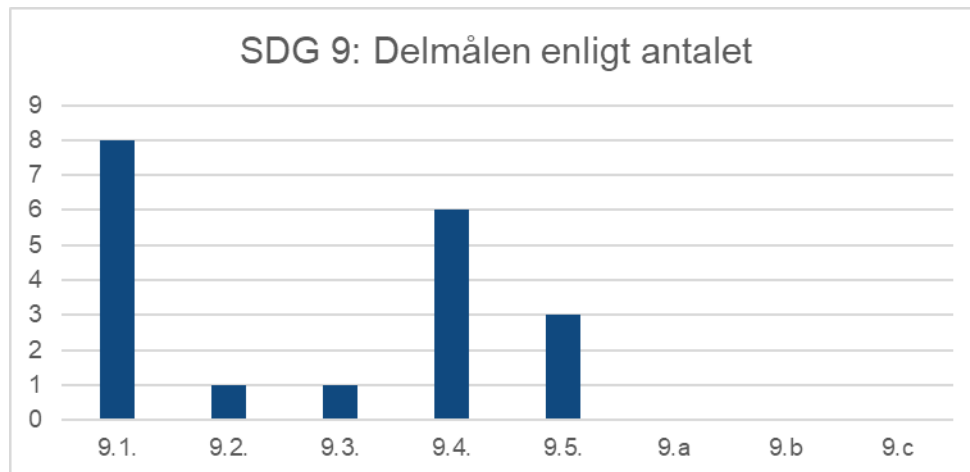
Det bör också observeras att det i Statskontorets anvisning rekommenderas att organisationen rapporterar om endast 3–5 av FN:s mål för hållbar utveckling, även om många organisationer inom statsförvaltningen har en mer omfattande inverkan på hur målen för hållbar utveckling framskrider. Därför innebär den relativa minskningen av identifieringsgraden för mål 9 inte att statsförvaltningen inte främjar att målet i fråga uppnås. Dessutom är Finland redan på ganska god väg när det gäller att främja målet, vilket i sin tur kan bidra till att organisationerna allt mer riktar sina resurser till de mål som Finland fortfarande har utmaningar med att uppnå.

Mål 9 delas vidare in i åtta delmål som mer detaljerat definierar hur en hållbar industri, innovationer och infrastruktur främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsoverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

Figur 18: Delmålen under mål 9 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Finlands Akademi riktade 2022 finansieringen för programmet för hållbar tillväxt (45 miljoner euro) till forskningsinfrastrukturer som genom sin verksamhet främjar en digital och grön övergång. Information om finansieringsansökningarna samlades in för att kartlägga åtgärder som främjar den gröna övergången av forskningsinfrastrukturer.

Energimyndigheten främjar utvecklingen av infrastrukturen för laddnings- och tankstationer genom att erbjuda investeringsstöd till offentliga laddnings- och tankstationer. Som **indikator** för framstegen har man följt upp antalet elbilar och snabbladdningsställen. År 2022 ökade antalet snabbladdningsställen förhållandevis snabbare än antalet elbilar.

4.8 SDG 10: Minskad ojämlikhet

Mål 10 för hållbar utveckling är att minska ojämlikheten inom och mellan länder. Lägesbilder från olika uppföljningskällor om hur målet framskrider skiljer sig delvis från varandra; å ena sidan har man bedömt att Finland har uppnått målet nationellt, men å andra sidan har man observerat en avsevärt försvagad utveckling i den nationella utvecklingen. Den negativa trenden har att göra med den ökade fattigdomen bland äldre.

Följande 15 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Brottsförklaringsmyndigheten
- Centret för konstfrämjande

- Domstolsväsendet
- Finansministeriet
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Krishanteringscentret
- Museiverket
- Nödcentralsverket
- Skatteförvaltningen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

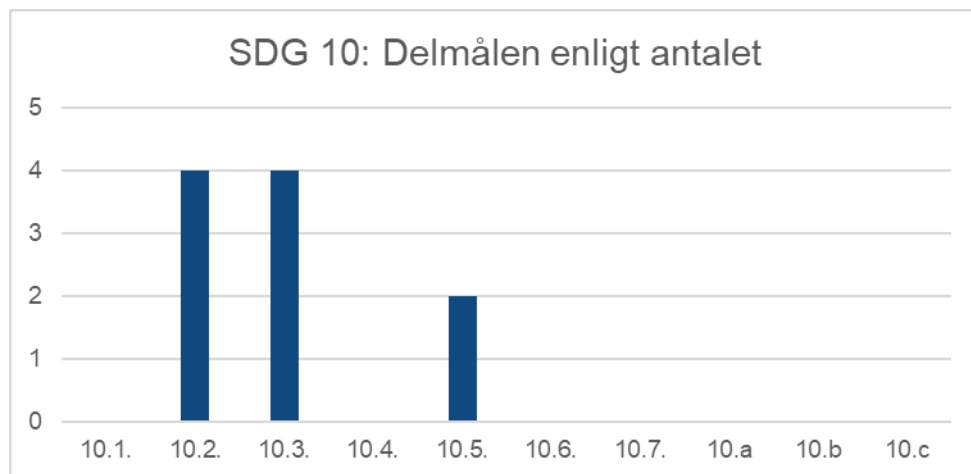
Mål 10 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats åttonde mest i ansvarsrapporterna för såväl 2022 som 2021. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 13 organisationer och i 2022 års rapporter av 15 organisationer. Mål 10 utgjorde 2021 6,84 procent och 2022 6,20 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har alltså under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår, men den relativa andelen har minskat med 0,64 procentenheter.

Mål 10 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur ojämlikhet minskar. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

Figur 19: Delmålen under mål 10 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Tillgänglighetsbiblioteket Celia kartlade sina kundgruppers önskemål gällande bokutbudet till exempel i fråga om litteratur för unga vuxna, regnbågslitteratur, samisk litteratur och lättlästa böcker. Som **indikator** följde man upp antalet workshoppar eller utvecklingsdagar som fokuserade på ämnet under 2022.

Justitieministeriet fortsatte arbetet med projektet för ett förbättrat språkklimat 2022. Syftet med projektet är att stärka samhörigheten mellan språkgrupperna och förbättra det allmänna språkklimatet.

Brottsförklaringsmyndigheten utvecklar tillsammans med projektpartner tjänster till exempel för kvinnor, unga förbrytare och andra specialgrupper. Målet är att underlätta fångarnas integration i samhället efter att påföljden har avtjänats. År 2022 pågick nästan 50 projektpartnerskap.

4.9 SDG 17: Genomförande och globalt partnerskap

Mål 17 för hållbar utveckling är att stärka genomförandemedlen och revitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen, men det finns ännu utmaningar som måste lösas för att nå målet.

Följande 14 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Finansministeriet
- Skatteförvaltningen
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Geologiska forskningscentralen
- Statistikcentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Krishanteringscentret
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Meteorologiska institutet
- Utbildningsstyrelsen
- Riksarkivet
- Utrikesministeriet

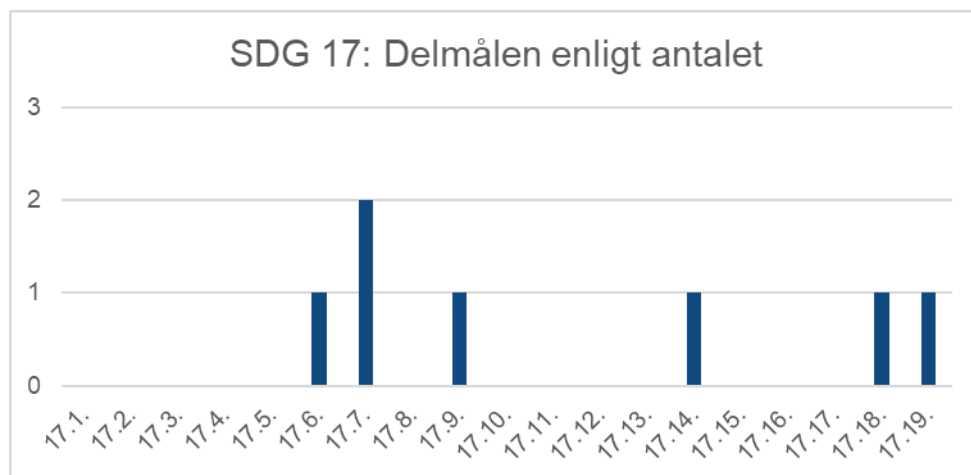
Mål 17 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats nionde mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det tionde mest identifierade målet. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 10 organisationer och i 2022 års rapporter av 14 organisationer. Mål 17 utgjorde under rapporteringsår 2021 5,26 procent och 2022 5,79 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Den relativa andelen av de mål som identifierats ökade alltså med 0,52 procentenheter. Målet har identifierats av både nya organisationer och organisationer som redan rapporterat en längre tid.

Mål 17 delas vidare in i 19 delmål som mer detaljerat definierar hur samarbete och partnerskap främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.

Figur 20: Delmålen under mål 17 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Meteorologiska institutet inledde i januari 2022 ett utvecklingsprojekt med Ukrainas hydro-meteorologiska centrum. Målet med projektet är att förnya väder- och varningstjänsterna i Ukraina samt att utveckla personalens kompetens. På grund av det ryska anfallskriget var projektet på paus våren 2022 och under hösten 2022 arbetade ukrainska meteorologer i Meteorologiska institutets lokaler.

År 2022 deltog **Skatteförvaltningen** i över hundra internationella arbetsgrupper och projekt som samlades regelbundet. Samarbetsforumen var bland annat OECD, EU, IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations) samt Nordisk Agenda. Genom internationella forum strävar man efter att främja bland annat bekämpningen av grå ekonomi på global nivå.

Förvaltningsnämnden för Sveaborg deltar årligen i arrangemangen kring det läger som ingår i Unescos volontärprogram och som ordnas i fästningen. Som **indikator** för volontärverksamhetens effektivitet används IOOI-modellen (Input, Output, Outcome, Impact).

4.10 SDG 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 11 för hållbar utveckling är att göra städer och bosättningar inkluderande, säkra och hållbara. Enligt olika uppföljningskällor har målet nåtts på nationell nivå eller så har en positiv utveckling vad gäller framstegen observerats.

Följande 11 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- Försvarsförvaltningen

- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Kommunikationsministeriet
- Lantmäteriverket
- Meteorologiska institutet
- Miljöministeriet
- Museiverket
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Undervisnings- och kulturministeriet

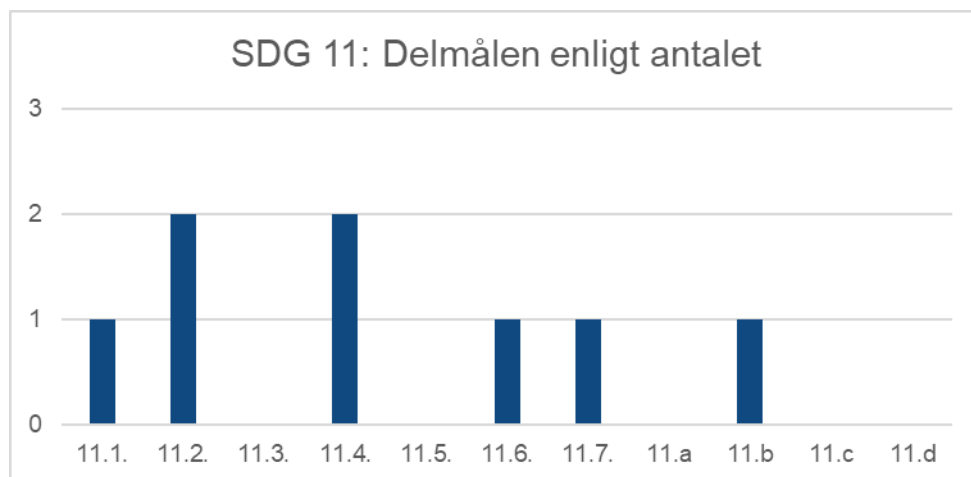
Mål 11 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats tionde mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det som identifierades nionde mest tillsammans med mål 17. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 10 organisationer och i 2022 års rapporter av 11 organisationer. Mål 11 utgjorde 2021 5,26 procent och 2022 4,55 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målet har alltså under denna rapporteringsperiod kvantitativt sett identifierats i aningen större utsträckning jämfört med föregående rapporteringsår, men den relativa andelen har minskat med 0,72 procentenheter.

Mål 11 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur hållbara städer och samhällen främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Figur 21: Delmålen under mål 11 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

År 2022 fick **Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet** en ny uppgift att utveckla och styra boenderådgivningens tjänster. Målet var att göra tjänsten för boenderådgivning tillgänglig för alla kommuninvånare oberoende av boendeform och minska hyresskulder, störningar i boendet och vräkningar.

Kommunikationsministeriet genomförde ett pilotprojekt vars mål var att åskådliggöra utmaningar kring resekedjornas tillgänglighet. I pilotprojektet testade personer som hör till olika grupper av funktionshinder resekedjorna inom kollektivtrafiken. Hösten 2022 färdigställdes utredningen och användarnas erfarenheter utnyttjas för att förbättra tillgängligheten i kollektivtrafiksystemen.

Det arbete **Förvaltningsnämnden för Sveaborg** utför för att skydda kulturarvet styrs av Sveaborgs skötsel- och nyttjandeplan, som beretts med inkluderande metoder. Som **indikator** för hur arbetet framskrider granskas genomförandegraden för åtgärdsprogrammet i planen: av de 17 åtgärder som planerats för 2022 genomfördes sex åtgärder i sin helhet.

Museiverket inledde 2022 ett flerårigt projekt kring kulturmiljöarbete och hållbarhet (*Kultturiympäristötyö ja kestävyys*), vars syfte är att stöda att kulturmiljöarbetet utförs i enlighet med en hållbar utveckling.

4.11 SDG 4: God utbildning för alla

Mål 4 för hållbar utveckling är att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Enligt olika uppföljningskällor har målet uppnåtts nationellt, men framstegen har stannat av.

Följande nio organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Finlands Akademi
- Museiverket
- Regionförvaltningsverket
- Riksarkivet
- Statistikcentralen
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen
- Utrikesministeriet

Mål 4 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats elfte mest i ansvarsrapporterna både 2022 och 2021. Målet identifierades av nio organisationer i ansvarsrapporterna för både 2021 och 2022. Mål 4 utgjorde 2021 4,74 procent och 2022 3,72 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målets relativa identifieringsandel har minskat med 1,02 procentenheter. Minskningen beror på att antalet gånger målet identifierats har hållits på samma nivå, men att andra mål har identifierats mer i förhållande till mål 4 under rapporteringsåret 2022.

Utöver de organisationer som identifierat mål 4 finns det sannolikt också andra organisationer som åtminstone indirekt främjar eller säkerställer en god utbildning. I dessa fall kan de övriga målen ha prioriterats, särskilt eftersom mål 4 har bedömts vara uppnått på nationell nivå.

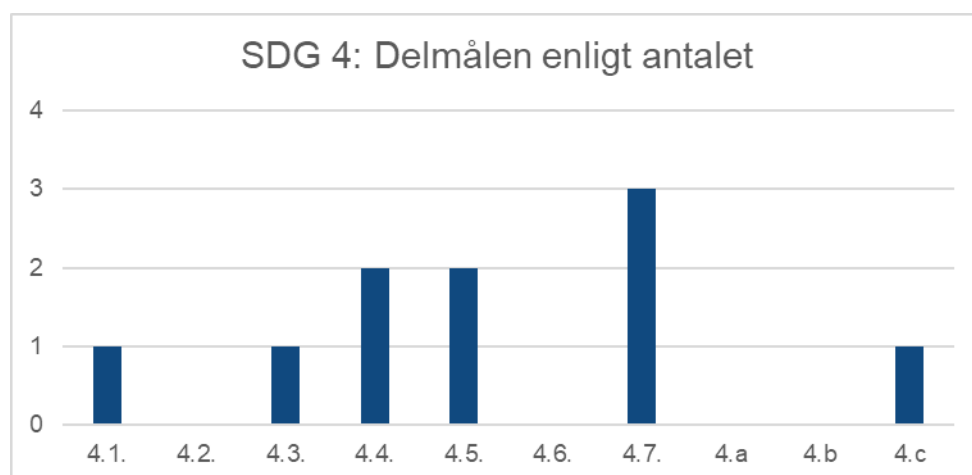
Mål 4 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur en god utbildning främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

Figur 22: Delmålen under mål 4 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Utbildningsstyrelsen uppger att examensdelen Verksamhet med ansvar för klimatet (omfattning 15 kompetenspoäng) lades till de yrkesinriktade grundexamina som trädde i kraft i augusti 2022. Utbildningsstyrelsen har erbjudit lärare stöd för genomförandet av den nya studiehelheten bland annat genom att ordna ett webinarium om ämnet.

Riksarkivet utgör en del av den finländska forskningsinfrastrukturen som skapar en grund även för högklassig utbildning. Som **indikatorer** följer Riksarkivet antalet dokumentenheter som skickats till forskarsalen, antalet begäran om information som behandlats samt antalet besök i forskarsalen.

Statistikcentralen medverkade 2022 till att producera 15 olika typer av utbildningsstatistik. Statistikcentralen **mäter** hur studierna framskrider med tre statistiska helheter: uppföljningen gäller avbrytande av utbildning, studiegången för nya studerande samt studerandenas arbete under studietiden.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade i oktober 2022 nästan 58 miljoner euro i statsunderstöd för att jämna ut effekterna av coronaepidemin inom småbarnspedagogiken samt förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

4.12 SDG 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 15 för hållbar utveckling är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald. Enligt olika uppföljningskällor förekommer det betydande utmaningar med att nå målet nationellt, men det har även observerats en positiv utveckling i framstegen. De nationella utmaningarna gäller bland annat skyddsnivån i områden med ett betydande mångfaldsvärde samt stoppandet av hotet mot arter och livsmiljöer.

Följande sex organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Finlands miljöcentral
- Försvarsförvaltningen
- Livsmedelsverket
- Miljöministeriet
- Naturresursinstitutet
- Tullen

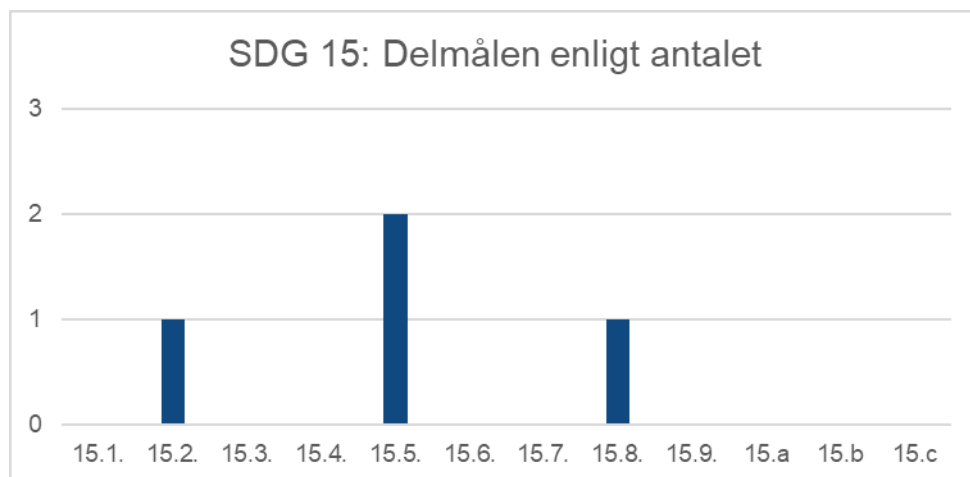
Mål 15 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats tolfte mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det trettonde mest identifierade. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av tre organisationer och i 2022 års rapporter av sex organisationer. Mål 15 utgjorde 2021 1,58 procent och 2022 2,48 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Förändringen mellan åren är 0,90 procentenheter, vilket framför allt förklaras av att nya rapporterande organisationer har identifierat att de kan främja målet.

Utöver de organisationer som har identifierat målet finns det sannolikt även andra organisationer som genom sin verksamhet påverkar livet ovan jord åtminstone indirekt. Dessa organisationer har dock inte bedömt att de i betydande grad kan främja målet, varvid målet i enlighet med Statskontorets referensram inte har rapporterats i ansvarsrapporten. Dessutom är det möjligt att organisationerna anser att de i första hand påverkar målet genom det ekologiska fotavtrycket från sin egen verksamhet. Därmed har åtgärderna inte rapporterats inom referensramen för de valda SDG-målen och mål 15 framhävs inte i avsnittet som beskriver handavtrycket.

Mål 15 delas vidare in i tolv delmål som mer detaljerat definierar hur skyddet av livet ovan jord främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

Figur 23: Delmålen under mål 15 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Naturresursinstitutet producerade 2022 forskningsbaserade lösningar i form av positionspapper för att stävja förlusten av mångfald inom markanvändningssektorn. Som **indikator** följer Naturresursinstitutet antalet politiska rekommendationer och artiklar med anknytning till de teman som ingår i mål 15 samt tillgången till artiklar på offentliga plattformar.

Tullen övervakar i samarbete med olika myndigheter importen av animaliska och vegetabiliska produkter från länder utanför EU samt i EU:s inre trafik. Syftet med övervakningen är att förebygga spridningen av växt- och djursjukdomar. Som **indikator** följer Tullen bland annat antalet olika kontroller och deras andel samt antalet omhändertagna produkter.

Livsmedelsverket genomförde projektet LUMO, där man producerade praktisk information om hur den biologiska mångfalden kan främjas på lantgårdar. Informationen publicerades i form av två informationspaket och inom projektet ordnades evenemang för intressentgrupper. Man informerade om projektet via sociala medier och nådde sammanlagt cirka 400 000 personer.

4.13 SDG 6: Rent vatten och sanitet

Mål 6 för hållbar utveckling är att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen.

Följande fem organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Finlands miljöcentral
- Geologiska forskningscentralen

- Miljöministeriet
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira

Mål 6 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats trettonde mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det fjortonde mest identifierade. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av tre organisationer och i 2022 års rapporter av fem organisationer. Mål 6 utgjorde 2021 1,58 procent och 2022 2,07 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Förändringen mellan åren är 0,49 procentenheter, vilket precis som för mål 15 förklaras av att nya rapporterade organisationer identifierat att de kan främja mål 6.

Utöver de organisationer som har identifierat målet finns det sannolikt även andra organisationer som genom sin verksamhet påverkar målet om rent vatten och sanitet åtminstone indirekt. Dessa organisationer har dock inte identifierat att de i betydande grad kan främja målet, varvid målet i enlighet med Statskontorets referensram inte har rapporterats i ansvarsrapporten. Dessutom är det möjligt att organisationerna anser att de i första hand påverkar målet genom det ekologiska fotavtrycket från sin egen verksamhet, och därför framhävs inte målet om rent vatten och sanitet i avsnittet om handavtryck.

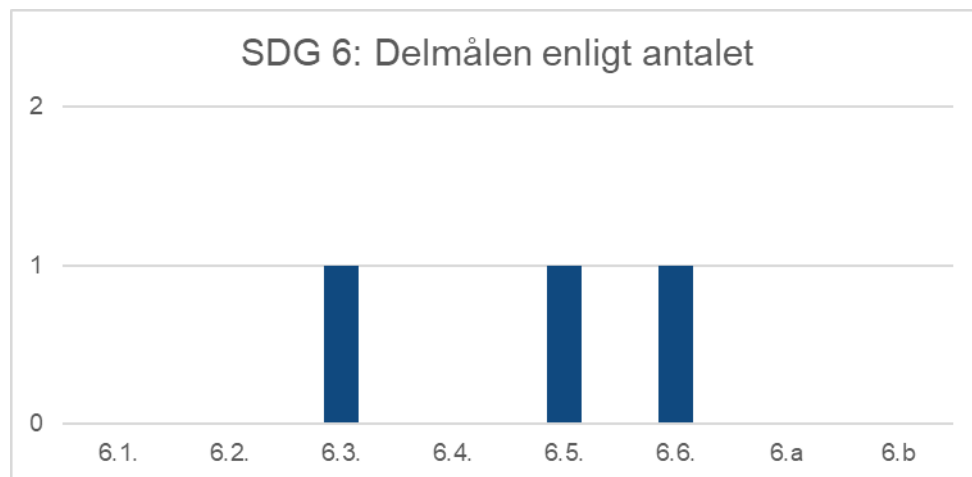
Mål 6 delas vidare in i åtta delmål som mer detaljerat definierar hur tillgången till rent vatten och sanitet främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

Figur 24: Delmålen under mål 6 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Finlands miljöcentral följer upp vattenmängden och vattenstatusen samt producerar och sammanställer Finlands nationella indikatoruppgifter i anslutning till mål 6. År 2022 stödde Finlands miljöcentral arbetet med att utveckla uppföljningen av vattenkvaliteten i flera länder: projekt främjades bland annat i Kirgizistan, Colombia och Nepal.

Geologiska forskningscentralen gör årligen cirka tio strukturutredningar av grundvattenområden i Finland som myndigheterna och vattenverken utnyttjar bland annat i planeringen av vattenförsörjningen, planläggningen och riskbedömningen av förorenade områden. Som **indikator** följer Geologiska forskningscentralen antalet projekt som främjar mål 6 (41 projekt 2022).

4.14 SDG 7: Hållbar energi för alla

Mål 7 för hållbar utveckling är att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. I olika uppföljningskällor har bedömts att målet har nåtts på nationell nivå.

Följande fem organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Energimyndigheten
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- Geologiska forskningscentralen
- Strålsäkerhetscentralen

Mål 7 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats fjortonde mest i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det tolfte mest identifierade. Målet identifierades av fem organisationer i ansvarsrapporterna för både 2021 och 2022. Mål 7 utgjorde 2021 2,63 procent och 2022 2,07 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna. Målets relativa identifieringsandel har således minskat med 0,57 procentenheter. Minskningen beror på att det absoluta antalet gånger målet identifierats har hållits på samma nivå, men att andra mål har identifierats mer i förhållande till mål 7 under rapporteringsåret 2022.

Den relativt låga identifieringsgraden för mål 7 kan tolkas ur flera synvinklar. För det första omfattar mål 7 en till innehållet mycket noggrant avgränsad helhet, vilket även begränsar antalet organisationer som i betydande grad påverkar på hur målet framskrider. För det andra, trots att även andra organisationer sannolikt åtminstone indirekt påverkar målet, kan de ha prioriterat andra mål eftersom mål 7 har bedömts vara uppnått på nationell nivå. Dessutom är det möjligt att målet i regel påverkas till exempel genom lokalernas energilösningar, varvid energifrågor behandlas i samband med det ekologiska fotavtrycket.

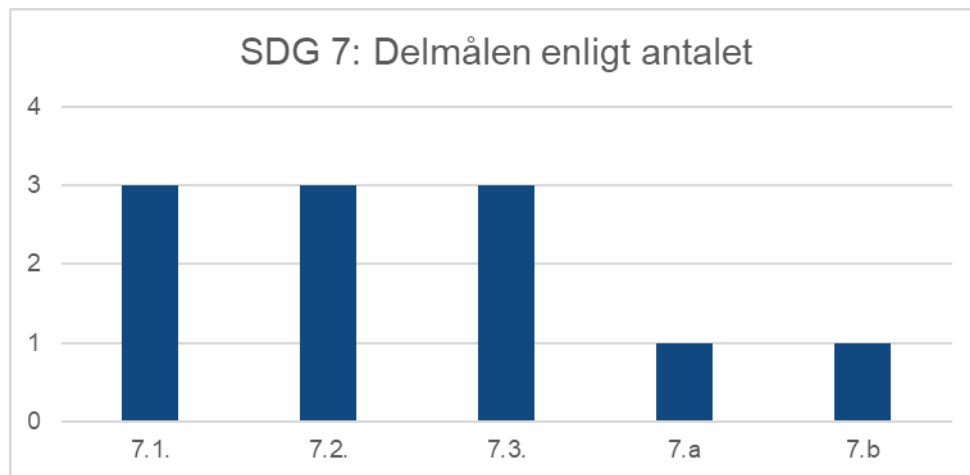
Mål 7 delas vidare in i fem delmål som mer detaljerat definierar hur tillgången till ekonomiskt överkomlig och hållbar energi främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Figur 25: Delmålen under mål 7 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Strålsäkerhetscentralen övervakar kärnenergianvändningen och -säkerheten i Finland. År 2022 var beredningen av reformen av kärnenergilagen en central del av Strålsäkerhetscentralens arbete för att främja mål 7.

Energimyndigheten ansvarar för genomförandet av EU-politiken och den nationella politiken för förnybar energi i Finland. Som **indikator** följer Energimyndigheten den totala andelen energi från förnybara källor av Finlands slutliga förbrukning.

4.15 SDG 14: Hav och marina resurser

Syftet med mål 14 för hållbar utveckling är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling. Enligt olika uppföljningskällor har man observerat en positiv utveckling vad gäller de nationella framstegen. Näringsbelastningen och eutrofieringen av kustvattnen är dock fortfarande nationellt identifierade utmaningar.

Följande fem organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Finlands miljöcentral Syke
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Gränsbevakningsväsendet
- Miljöministeriet
- Naturresursinstitutet

Mål 14 är det mål som identifierats femtonde mest i ansvarsrapporterna för både 2022 och 2021. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av två organisationer och i 2022 års rapporter av fem organisationer. Mål 14 utgjorde 2021 1,05 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna och 2022 2,07 procent. Förändringen mellan åren är 1,01 procentenheter, vilket framför allt förklaras av att nya rapporterande organisationer har identifierat att de kan främja målet.

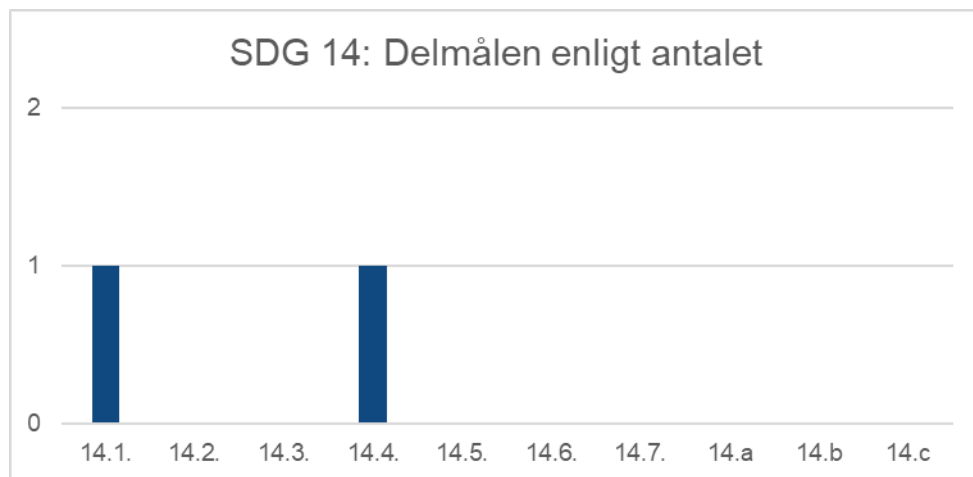
Utöver de organisationer som har identifierat målet finns det sannolikt även andra organisationer som genom sin verksamhet påverkar livet under vattenytan åtminstone indirekt. Dessa organisationer har inte ansett att de i betydande grad kan främja målet, varvid målet i enlighet med Statskontorets referensram inte har rapporterats i ansvarsrapporten. Dessutom kan det hända att målet i första hand påverkas genom den egna verksamhetens ekologiska fotavtryck, varvid det är naturligt att målet gällande livet under vattenytan inte framhävs i avsnittet som beskriver handavtrycket. Skyddet och främjandet av livet under vattenytan kan ses som en helhet som kräver riktad sakkunskap.

Mål 14 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur skyddet av livet under vattenytan främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

Figur 26: Delmålen under mål 14 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Miljöministeriet ansvarar för fördelningen av EU-finansieringen till gipsbehandlingsprojekt i avrinningsområden. År 2022 utvidgades gipsbehandlingen till att omfatta alla åkrar som lämpar sig för gips i kustområdena. Enligt miljöministeriets **indikator** tog man emot stöd-ansökningar för 38 000 hektar åker och under hösten 2022 gipsbehandlades cirka 27 000 hektar av dessa.

Gränsbevakningsväsendet har förbättrat beredskapen för att bekämpa miljöskador genom att 2022 beställa tio flak med materiel för bekämpning av miljöskador. **Indikatorerna** för resultaten av Gränsbevakningsväsendets bekämpning av miljöskador förnyades 2022: uppföljningen omfattar bland annat beredskap för bekämpning av olje- och kemikalieskador, antalet genomförda tillsynsinspektioner samt antalet centrala nationella och internationella övningar.

4.16 SDG 1: Ingen fattigdom

Syftet med mål 1 för hållbar utveckling är att avskaffa fattigdom i alla dess former överallt. Enligt olika uppföljningskällor har målet uppnåtts nationellt, men framstegen har stannat av.

Följande fyra organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Centret för konstfrämjande
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

Mål 1 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats näst minst i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 var det som identifierades allra minst. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av en organisation och i 2022 års rapporter av fyra organisationer. Mål 1 utgjorde 2021 0,53 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna och 2022 var andelen 1,65 procent. Det relativa antalet gånger målet identifierats har alltså ökat med 1,13 procentenheter. Målet har identifierats av både nya organisationer och organisationer som redan tidigare lämnat in en rapport.

Under båda rapporteringsåren identifierades fattigdom (mål 1) och hunger (mål 2) minst av alla mål. Liksom för andra mål som identifierades i lägre grad finns det utöver de organisationer som identifierat målet sannolikt även andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar uppnåendet av målet. Dessa organisationer har inte nödvändigtvis identifierat att de i betydande grad kan främja målet, varvid målet i enlighet med Statskontorets referensram inte har rapporterats i ansvarsrapporten. Dessutom har man bedömt att mål 1 har uppnåtts nationellt och därför har man i rapporterna kunnat prioritera sådana mål som den rapporterade organisationen har en tydligare koppling till och som det är mer brådskande att främja i en nationell kontext.

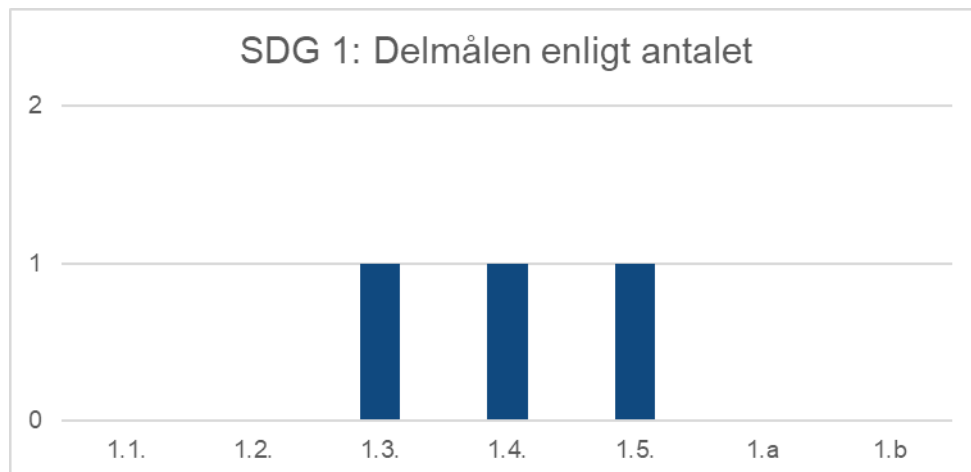
Mål 1 delas vidare in i sju delmål som mer detaljerat definierar hur avskaffandet av fattigdom främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

Figur 27: Delmålen under mål 1 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

År 2022 fick **Verket för finansiell stabilitet** en ny uppgift i anslutning till att trygga försörjningsberedskapen för dagliga betalningar vid allvarliga störningar i samhället och under undantagsförhållanden. Som **indikator** följer verket de ekonomiska förluster som störningar i betalningssystemet orsakar i förhållande till Finlands bruttonationalprodukt.

Centret för konstfrämjande fortsatte 2022 med kampanjen Rättvis konst, genom vilken man strävar efter att främja bland annat konstnärers utkomst. Som **indikator** för främjandet av mål 1 följer Centret för konstfrämjande utvecklingen av löner och arvoden som betalats till konstnärer.

4.17 SDG 2: Ingen hunger

Mål 2 för hållbar utveckling är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk. Utifrån olika uppföljningskällor är det utmanande att uppnå målet nationellt. De nationella utmaningarna gäller i synnerhet förekomsten av övervikt samt den höga konsumtionsnivån för energiintensiva produkter från djurriket.

Följande tre organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter 2022 att de kan främja detta mål:

- Livsmedelsverket
- Naturresursinstitutet
- Säkerhets - och utvecklingscentret för läkemedelsområdet

Mål 2 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats minst i ansvarsrapporterna för 2022, medan målet i ansvarsrapporterna för 2021 identifierades näst minst. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av två organisationer och i 2022 års rapporter av tre organisationer. Mål 2 utgjorde 2021 1,05 procent av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna och 2022 var andelen 1,65 procent. Det relativa antalet gånger målet identifierats har alltså ökat med 0,19 procentenheter.

Under båda rapporteringsåren identifierades målen som berör fattigdom (mål 1) och hunger (mål 2) minst av alla mål. Liksom för andra mål som identifierades i lägre grad finns det utöver de organisationer som identifierat målet sannolikt även andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar uppnåendet av målet. Dessa organisationer har inte nödvändigtvis identifierat att de i betydande grad kan främja målet, varvid målet i enlighet med Statskontorets referensram inte har rapporterats i ansvarsrapporten. Det kan vara svårt att identifiera en direkt inverkan på mål 2 i synnerhet om organisationens verksamhet inte är kopplad till matproduktion. Det bör dock observeras att Finlands nationella utmaningar för att uppnå målet inte är direkt kopplade till den traditionella matproduktionen, utan snarare till vanor gällande matkonsumtion.

Mål 2 delas vidare in i åtta delmål som mer detaljerat definierar hur avskaffandet av hunger och livsmedelsförsörjningen främjas. I ansvarsrapporterna identifierades oftast följande delmål:

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

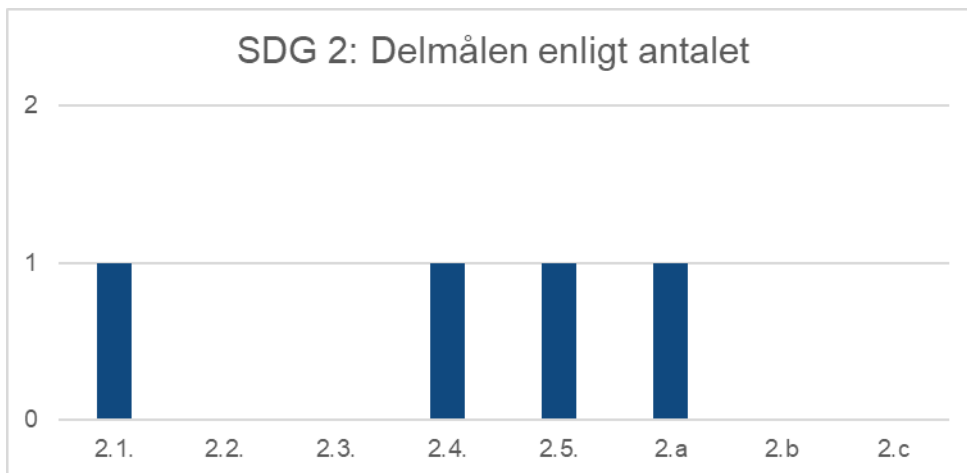
2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till

samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

Figur 28: Delmålen under mål 2 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Naturresursinstitutet utredde i en syntesrapport som publicerades 2022 den finländska matproduktionens näringsbehov och möjligheterna att ersätta importerade gödselmedel. Ämnets betydelse även för arbetet med att utveckla socialt hållbara livsmedelssystem framhövdes i och med Rysslands anfallskrig, då importen av den centrala råvaran för kvävegödsel upphörde från Ryssland.

Statens näringsdelegation vid **Livsmedelsverket** publicerade 2022 en webbplats om främjande av näringshälsa. Tjänsten producerades som stöd för kommunernas och välfärdsområdenas arbete.

5 Statsförvaltningens fotavtryck

Statskontoret rekommenderar att organisationen i sin ansvarsrapport beskriver hur den har beaktat verksamhetens fotavtryck. Fotavtrycket kan granskas åtminstone ur ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv, vilket rekommenderas i Statskontorets anvisning. Det väsentliga är att ansvarsrapporterna behandlar den del av verksamhetens fotavtryck som organisationen själv kan påverka genom sin verksamhet och sina val. Många organisationer har till exempel hyrt sina lokaler, varvid organisationen har mindre möjligheter att påverka de direkta ekologiska konsekvenserna av lokalen än lokalens ägare.

5.1 Statsförvaltningens direkta konsekvenser för verksamhetsmiljön

Verksamhetens fotavtryck har granskats som ett separat avsnitt i 87 procent av ansvarsrapporterna i denna sammanfattning.

Organisationerna inom statsförvaltningen har genom sina rapporter också hittat metoder för att mäta konsekvenserna av fotavtrycket, utveckla verksamheten och ställa upp mål för framtiden.

När man rapporterar om fotavtrycket är det bra att uppfatta att den granskade verksamheten ofta har en koppling till många olika dimensioner av fotavtrycket. Till exempel behandlas lokaler vanligtvis i samband med det ekologiska fotavtrycket, men valet av lokaler kan ha tydliga konsekvenser även för det sociala och ekonomiska ansvaret. Även resor har traditionellt inkluderats i det ekologiska fotavtrycket, men de kan också ha en koppling till det sociala välbefinnandet och därigenom till det sociala fotavtrycket.

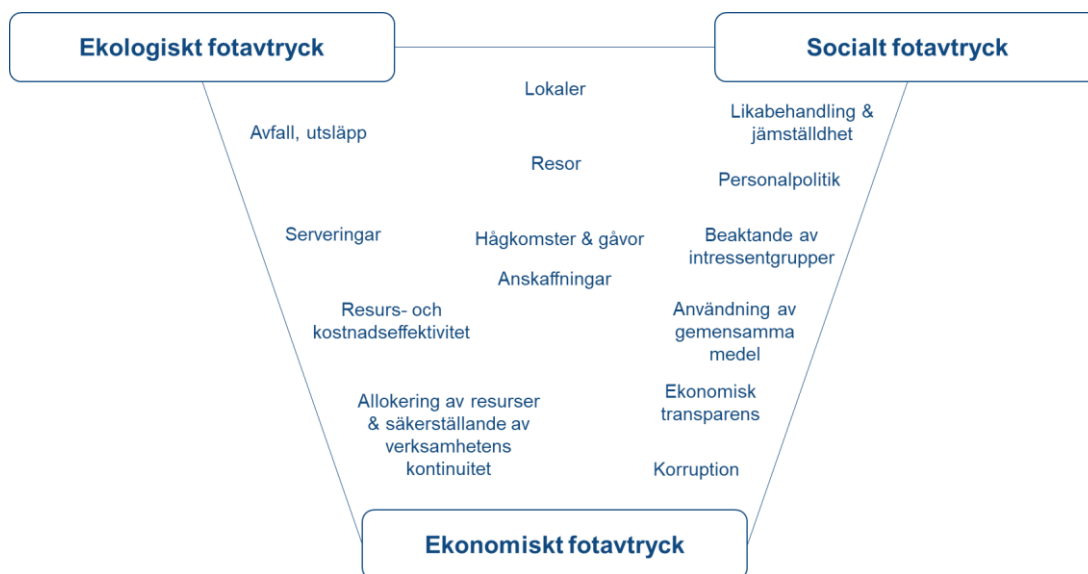
Lyft från miljöministeriets ansvarsrapport:

”Trots att förhållandena för deltagande på distans också utvecklades på internationella arenor under coronapandemin finns det fortfarande behov av att vara på plats särskilt vid förhandlingsmöten. I större förhandlingsmöten pågår det vanligen samtidigt från morgon till kväll förhandlingar förknippade med olika delar av avtalsprocessen och därför är det viktigt att experter på och tjänstepersoner som ansvarar för respektive delområde är på plats. Utöver förhandlingar deltog tjänstepersonerna bland annat i EU:s interna koordination där EU:s förhandlingspositioner diskuteras och beslutas. I vissa processer finns det fortfarande en möjlighet efter pandemin att också delta på distans, och tack vare detta behöver alla experter inte resa till förhandlingarna. En del av experterna kan följa förhandlingarna via fjärranslutning och från Finland stödja arbetet av de förhandlande tjänstepersoner som är på plats. Det är dock inte möjligt att delta i förhandlingarna på ett lika effektivt sätt via fjärranslutning som när man är på plats eftersom gemensam förståelse och förtroende mellan parterna också skapas via diskussioner i korridorerna, på luncher och utanför de officiella förhandlingsrummen. Därför är det viktigt att tillräckligt många tjänstepersoner deltar i förhandlingarna på plats så att genomförandet av Finlands och EU:s mål kan främjas på bästa möjliga sätt.”

På grund av den inbördes kopplingen kan främjandet av en dimension av fotavtryck ibland leda till att ansvaret i fråga om en annan dimension försvagas. Till exempel kan åtgärder som vidtagits på ekologiska grunder som berör lokaler, resor och servering ibland försämra det sociala välbefinnandet och därmed påverka det sociala fotavtrycket. Åtgärder som vidtagits för att förbättra den ekologiska hållbarheten bör alltså granskas på ett övergripande sätt även med tanke på de sociala och ekonomiska konsekvenserna – och vice versa.

Faktorer som påverkar det ekologiska, sociala och ekonomiska fotavtrycket kan granskas till exempel i en figur med tre fält enligt figur 29. De tre fälten beskriver faktorernas inbördes beroende, det vill säga deras koppling till de olika dimensionerna av fotavtrycket. Till exempel påverkar upphandlingar ofta varje delområde av fotavtrycket, medan avfall och utsläpp främst inverkar på det ekologiska fotavtrycket. Figuren med tre fält nedan är endast ett sätt att åskådliggöra de olika faktorerna i det ekologiska, sociala och ekonomiska fotavtrycket och deras förhållande till varandra.

Figur 29: Tre fält för det ekologiska, sociala och ekonomiska fotavtrycket

Genom att granska organisationens fotavtryck på ett övergripande sätt med tanke på både ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser kan man motivera de verksamhetssätt som valts i organisationen för intressentgrupperna och dem som läser ansvarsrapporten.

Lyft från domstolsväsendets ansvarsrapport:

"Minskningen av utsläppen och därmed minskningen av koldioxidfotavtrycket påverkas i hög grad av åtminstone lokalerna och minskningen av resandet. I fråga om lokalerna ska det dock beaktas att ändamålet med och användaren av lokalerna bestämmer vilka typer av lokaler och lösningar som behövs i anslutning till dem.

Av domstolsväsendets omkostnader 2022 hänförde sig ca 12% till lokalutgifter. Vid den strategiska styrningen av lokalerna ska domstolarnas oberoende ställning beaktas på behörigt sätt. Lokalerna ska framför allt vara sådana att medborgaren förstår att hen nu sköter ärenden vid en domstol. Domstolarnas lokaler bör planeras utgående från domstolarnas funktionella behov så att tillträdet till domstolarna tryggas. Det är också viktigt att beakta processernas känslighet, parternas och också specialgruppernas behov, särskilt när lokaler och färdvägar planeras. Personalens arbetslokaler ska stödja verksamheten; de ska vara ändamålsenliga t.ex. med beaktande av behandlingen av sekretessbelagda mål och ärenden."

Mot en centraliserad insamling av uppgifter om fotavtryck

Syftet med referensramen för ansvarsrapporteringen är att styra organisationerna inom statsförvaltningen att i sitt hållbarhets- och rapporteringsarbete fokusera på hur de på det mest betydande sättet kan främja hållbar utveckling. Den största effekten uppnås oftast genom verksamhetens handavtryck, det vill säga sättet på vilket den egna kärnverksamheten genomförs och de val som görs i den. Även om den effekt som uppnås genom att minska fotavtrycket ofta är mer begränsad, är det ändå viktigt att beakta den egna verksamhetens fotavtryck.

I Statskontorets anvisning hänvisas till ett utredningsarbete som syftar till att centraliserat samla in uppgifter om statsförvaltningens fotavtryck på en offentlig informationsplattform. I många fall ligger ansvaret för eller förvaltningen av de uppgifter som mäter statsförvaltningens organisationers fotavtryck hos koncernaktörerna, och dessutom är många uppgifter om fotavtryck enhetliga över organisationsgränserna. Det skulle vara moti-

verat att centraliserat samla in uppgifter om fotavtryck eftersom det skulle underlätta organisationernas rapporteringsarbete och dessutom göra det möjligt att granska organisationernas uppgifter om fotavtryck parallellt.

Statskontoret genomförde på uppdrag av finansministeriet en bedömning av statsförvaltningens utsläpp 2020 och 2021. Bedömningen av utsläppen publicerades i juni 2023 på webbplatsen [Granskning.fi](https://granskning.fi), och den är tills vidare endast avsedd för myndighetsbruk. Syftet med utsläppsbedömningen är framför allt att producera en helhetsbild av de utsläpp som statsförvaltningen orsakar och inte att granska enskilda organisationers verksamhet i detalj, vilket också har påverkat sättet på vilket man valt att genomföra bedömningen. Uppskattningen grundar sig på uppgifterna i statens bokföring och de utsläppskoefficienter som Finlands miljöcentral beräknat med metoden ENVIMAT. I dessa har man uppskattat den genomsnittliga utsläppsmängden (kg Co2e) för varje euro som använts för en viss produktkategori. Bedömningen av utsläppen kan granskas på statsförvaltnings- eller förvaltningsområdesnivå. Statskontoret utreder möjligheterna att utvidga den centraliserade insamlingen av uppgifter om fotavtryck tillsammans med finansministeriet och koncernaktörerna.

5.2 Ekologiskt fotavtryck

Det ekologiska fotavtrycket är den av de olika dimensionerna av fotavtrycket som organisationerna oftast har identifierat och rapporterat om. Detta torde till exempel påverkas av att det ekologiska fotavtrycket har varit det traditionellt mest kända temat inom hållbarhet och ansvar – till exempel är begreppen *koldioxidavtryck* och *utsläpp* bekanta termer för nästan alla oberoende av organisation, arbetsbeskrivning eller sektor.

Det ekologiska fotavtrycket har behandlats i 84 procent av ansvarsrapporterna.

Lyft från Valtoris ansvarsrapport:

”Vi överlåter skärmar som Valtori ägt och använt och som är i slutet av sin livscykel till välgörenhet. På så sätt kan de fortsätta utnyttjas och dessutom sparar vi statliga medel eftersom vi undviker avgifter för att återvinna apparaterna.”

Det ekologiska fotavtrycket kopplas ofta till teman såsom anskaffningar, lokaler, avfall och resor. Data om dessa ämnesområden har ofta samlats in sedan tidigare. När det gäller det ekologiska fotavtrycket är det möjligt att få omfattande sparringsstöd från olika aktörer, eftersom de faktorer som påverkar det ekologiska fotavtrycket är mycket lika i tväradministrativt hänseende och det inom statsförvaltningen finns gemensam praxis för till exempel resor.

Lyft från Palkeets ansvarsrapport:

”Statens tjänsteresor styrs genom statens resestrategi och tjänstekollektivavtalet om ersättning för statstjänstemäns resekostnader. I tjänstekollektivavtalet dras upp ramvillkor för ersättning för resekostnader och följande perspektiv betonas:

– Det förmånligaste färdssättet för staten. Kollektivtrafik har i regel ansetts vara det förmånligaste resesättet. Användning av egen bil med kilometerersättning är sällan det förmånligaste färdssättet och särskilt flygresor har traditionellt varit ett dyrt resesätt. Palkeet har alltid haft en kostnadsmedveten linje och vi har bland annat i stor utsträckning anvisat tjänstemän att ta tåget vid tjänsteresor. Även hyrbilar är populära när man till exempel på grund av tidtabellen måste resa med bil.

– Miljömedvetenhet. Palkeet har systematiskt strävat efter att minska utsläppen från trafik. Vi har redan i flera år följt resandets omfattning, resesätten och de utsläpp dessa orsakar. Vi har fäst särskild uppmärksamhet vid beviljandet av användningstillstånd för egen bil och minskningen av flygresor. Här har vi åstadkommit betydande inbesparingar och minskade utsläpp. Det bör observeras att ett långsammare färdssätt ibland medför extra kostnader eftersom resti-

den förlängs och man blir tvungen att inkludera till exempel övernattnings i resan. Den totala lönsamheten bedöms med beaktande av en effektiv användning av arbetstiden, kostnaderna och miljöansvaret.

– Resesäkerhet.

I statens förnyade resestrategi betonas utöver ovan nämnda aspekter även passagerarnas välbefinnande samt minskningen av den belastning som resor medför och främjandet av återhämtningen. Det bästa sättet att minska den belastning resor medför är att på individnivå minska antalet resor eller åtminstone hålla det på en skälig nivå. Ett sekundärt sätt är att välja färdssätt även med tanke på belastningen. Antalet resor kan påverkas genom att statens organisationer gemensamt drar upp riktlinjer för policyn för distans- och närvaromöten.”

Det är möjligt att åtgärderna och beskrivningarna i anslutning till det ekologiska fotavtrycket utvidgas i framtiden. Faktorer som påverkar det ekologiska fotavtrycket är inte nödvändigtvis helt entydiga på grund av att olika dimensioner av fotavtrycket är kopplade till varandra. Vissa organisationer har till exempel identifierat att främjandet av distansarbete och digitalisering delvis beror på både målen om utsläppsminskning och förändringar i verksamhetskulturen. Då påverkar praxisen för distansarbete förutom det ekologiska fotavtrycket även det sociala fotavtrycket till exempel genom personalens välbefinnande. Dessutom har också digitala verktyg och metoder effekter som orsakar utsläpp och som ibland har beaktats i beskrivningen av organisationens verksamhet.

Lyft från domstolsväsendets ansvarsrapport:

”I och med pandemin har man märkt att till exempel utbildningar och möten kan ordnas på distans eller i hybridform, vilket naturligtvis minskar resandet. Utsläpp från arbetsresor minskas tack vare möjligheten till distansarbete. Kampen mot klimatförändringen har dock inte varit ett självändamål, utan en biprodukt till följd av exceptionella omständigheter. Webbmöten främjas och fjärrförbindelser utnyttjas inom domstolsväsendet också internationellt och på så sätt sparas i utsläppen från flygtrafiken och avsikten är fortsätta med detta.”

Det kan vara skäl att i framtiden fundera över det ekologiska fotavtrycket och de faktorer som påverkar det ur ett ännu mångsidigare perspektiv. Organisationerna kan till exempel också påverka andra aktörers ekologiska fotavtryck.

Lyft från Statistikcentralens ansvarsrapport:

”Under pandemin tog vi initiativ till att ersätta EU:s statistikbyrå Eurostats närvaromöten med distansmöten. Detta minskar behovet av resor även i fortsättningen.”

5.3 Socialt och kulturellt fotavtryck

Det sociala fotavtrycket är det näst mest identifierade dimensionen av fotavtryck. Det sociala fotavtrycket har kopplats i synnerhet till teman som anknyter till personalens välbefinnande. Dessutom består det sociala fotavtrycket till exempel av främjande av likabehandling och jämställdhet, samarbete med intressentgrupper samt arbetsgivarbilden.

Det sociala fotavtrycket har behandlats i 58 procent av ansvarsrapporterna.

Lyft från Business Finlands ansvarsrapport:

”År 2022 har Business Finland Oy främjat jämställdhet, särskilt ur löneperspektiv. Arbetet för lönejämställdhet som inleddes 2021 fortsatte 2022 genom att Business Finland Oy delade ut en jämställdhetspott. År 2022 utvidgades granskningen också till nätverket utomlands, där en särskild målgrupp utgjordes av de

roller vars innehåll hade förtydligats i början av året. Utifrån lönematerialet identifierades löneskillnader som inte direkt kunde förklaras av skillnader i arbetets svårighetsgrad, utbildningsnivå eller arbetserfarenhet. Bland den avgränsade grupp som granskades identifierades 50 personer (12 män, 38 kvinnor), vars lön inte motsvarade deras kompetens och erfarenhet. Lönerna för dessa personer höjdes med en separat jämställdhetspott från och med december 2022. Arbetet för lönejämställdhet fortsätter även under de kommande åren.

Motsvarande oförklarliga löneskillnader identifierades inte vid finansieringsverket i samband med den lönekartläggning som gjordes i anslutning till jämställdhetsplanen.”

Faktorer med koppling till det sociala fotavtrycket förenar ofta organisationer oberoende av verksamhetsområde och uppgift. Ofta utnyttjar organisationerna liknande informationsmaterial, data och källor i samband med det sociala fotavtrycket. I många rapporter är till exempel den personalundersökning, VMBaro, som staten genomför årligen, en viktig informationskälla när organisationen granskar det sociala fotavtrycket.

Det kulturella fotavtrycket har i allt högre grad identifierats, men är till sitt begrepp och innehåll fortfarande ganska okänt. Det kulturella fotavtrycket nämns inte i Statskontorets referensram, men organisationerna kan om de så önskar också beskriva detta delområde av fotavtrycket – i synnerhet om den egna verksamheten har starka konsekvenser för den kulturella hållbarheten kan det vara ändamålsenligt att beakta detta perspektiv i rapporten.

Det kulturella fotavtrycket behandlas knappt alls i ansvarsrapporterna från organisationerna inom statsförvaltningen. Centret för konstfrämjande har i sin rapport beskrivit hur organisationens nya team för hållbar utveckling har arbetat för att beakta det kulturella fotavtrycket.

Lyft från ansvarsrapporten från Centret för konstfrämjande:

”Teamet förtydligar begreppet kulturell hållbarhet internt, vad det innebär och vad Taikes expertis på detta område bör vara. Teamet samarbetar med mångfaldsexperter och kommunicerar om ämnet internt och via externa webbsidor.”

5.4 Ekonomiskt fotavtryck

I statsförvaltningens kontext har det ekonomiska fotavtrycket identifierats minst av de olika dimensionerna av fotavtrycket. Det ekonomiska fotavtrycket påverkas i stor utsträckning av olika faktorer som har starka kopplingar till organisationens hållbarhets- och ansvarsarbete. Sådana faktorer är till exempel användningen av resurser i förhållande till deras mängd samt behörig och lagenlig användning av gemensamma medel som är betydelsefull i den offentliga förvaltningens kontext. Till exempel bör åtgärder som stärker hållbarheten och ansvaret genomföras på ett sätt som inte äventyrar organisationens förmåga att genomföra en lagstadgad uppgift som främjar samhällets bästa eller möjligheterna att främja hållbar utveckling även i framtiden.

Identifieringen av det ekonomiska fotavtrycket kan också försvåras av att det ekonomiska fotavtryckets särdrag i viss mån ser olika ut inom statsförvaltningen och den privata sektorn. Till exempel är skattefotavtrycket en helhet som ofta rapporteras i företagets ansvarsrapporter, men detta är inte fallet inom statsförvaltningen.

Det ekonomiska fotavtrycket har behandlats i 38 procent av ansvarsrapporterna.

Lyft från Lantmäteriverkets ansvarsrapport:

”Produktivitetsberäkningarna ger en så bred helhetsbild som möjligt av produktiviteten i Lantmäteriverkets produktionsverksamhet. Beräkningarna görs i samarbete med Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och i enlighet med Statistikcentralens mall som bygger på parvisa årsjämförelser. Utifrån produktivitetssuppgifterna kan vi först utvärdera verksamhetens effektivitet och sedan planera och inleda korrigerande åtgärder.

År 2022 minskade produktiviteten av arbetet med 1,7 procent, genom att arbetsinsatsen ökade mer än mängden output. Lantmäteriverket hade stor nyrekrytering, och mängden årsverken ökade med 7,9 procent jämfört med året innan. Dessutom gjorde verket ersättningsrekryteringar. Under introduktionsskedet minskar produktiviteten av arbetet, tills läget stabiliseras.

Den totala produktiviteten sjönk med 2,9 procent 2022. Resultatutvecklingen räckte inte till för att uppväga kostnadsutvecklingen. Utöver den snabba allmänna kostnadsuppgången påverkades resultatet av satsningarna på att utveckla datasystemen. Systemen orsakar under implementeringen mer kostnader än vad de hinner generera nytta. Läget blir mer balanserat i fortsättningen när nyttan kan användas fullt ut.”

En del av de faktorer som påverkar det ekonomiska fotavtrycket har en dubbel roll. Med dubbelroll avses i detta sammanhang att ekonomiska faktorer möjliggör många åtgärder inom andra delområden av hållbar utveckling, men samtidigt berättar det ekonomiska fotavtrycket om ansvarsfullheten i organisationens egen verksamhet på samma sätt som de ekologiska och sociala fotavtrycken gör.

6 Ansvarsrapporteringen lever i tiden

6.1 Perspektiv på referensramen för ansvarsrapporteringen

I ansvarsnätverket har ibland framförts tankar och önskemål gällande en uppdatering av referensramen för ansvarsrapporterna. För närvarande är ingen uppdatering av anvisningarna aktuell eftersom den nuvarande anvisningen ger en enhetlig ram för att sammanställa en ansvarsrapport samtidigt som den ger organisationerna mycket fria händer att genomföra rapporten på det sätt de anser vara bäst.

Anvisningens fria karaktär har också väckt en diskussion om huruvida anvisningen borde vara mer styrande så att rapporterna blir mer lika till innehåll och struktur. Uppgifterna, resurserna, personalen och intressentgrupperna inom organisationerna inom statsförvaltningen är dock mycket olika sinsemellan och därför har man ansett att en mer allmän anvisning tjänar statsförvaltningens mångsidiga uppgiftsfält. Ju mer vana organisationerna blir vid att göra rapporter, desto mer drar de nytta av allmänna anvisningar som gör det möjligt att utveckla rapporteringen så att den passar den egna organisationen.

Termen *ansvarsrapportering*, och därmed även *ansvarsrapport*, som används i anvisningen har väckt en del funderingar. Såsom konstateras i det första kapitlet i sammanfattningen är både hållbarhetsrapportering och ansvarsrapportering motiverade begrepp med tanke på rapportens innehåll. Då Statskontoret beredde anvisningen för ansvarsrapportering var ansvar och därigenom ansvarsrapportering de begrepp som användes i statsförvaltningens kontext. Numera har även begrepp som härleds från begreppet hållbarhet blivit vanligare i den offentliga diskussionen och i statsförvaltningens interna diskussion. En tanke som framförts har varit att Statskontorets anvisning ska uppdateras så att den svarar mot skillnaderna mellan begreppen (ansvar och hållbarhet).

Utöver terminologin har hela området för hållbarhet och ansvar utvecklats kraftigt under de senaste åren. Till exempel kommer direktiv på EU-nivå att påverka framför allt företagens arbete, men också hållbarhetssektorn på ett övergripande sätt. Nya begrepp i anslutning till en förnybar ekonomi, värdeskapande, nettoeffektivitet och dubbel väsentlighet torde i framtiden i allt högre grad påverka även den offentliga förvaltningen, vilket naturligtvis också påverkar hurdana anvisningar som bäst betjänar organisationerna inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen.

Referensram för utvärderingen av genomförandet av Finlands Agenda 2030

Våren 2023 publicerades en utvärdering av implementeringen av Finlands Agenda 2030. I utvärderingen fokuserar man på att granska hur handlingsplanen har genomförts inom statsförvaltningen. Som en del av utvärderingen granskades också kort Statskontorets referensram för ansvarsrapporteringen. Referensramen ansågs ha både styrkor och svagheter.

En svaghet ansågs bland annat vara att rapporteringshelheten i vissa organisationer är lösryckt från den övriga styrningen. Allmänt taget lyftes vid utvärderingen fram tankar kring huruvida det behövs en separat ansvarsrapport i stället för att rapporten genomförs som en del av den övriga rapporteringen. Dessutom har det väckts diskussion kring ansvarsrapporteringens kopplingar till den strategiska styrningen och ledningen samt organisationernas förmåga att koppla verksamheten till de nationella satsningarna. Ansvarsrapporternas roll i den stora helhetsbilden upplevdes som besvärlig på grund av olika rapporteringspraxis.

Det ansågs positivt att man i många organisationer hade kunnat identifiera den egna verksamhetens kopplingar till målen för hållbar utveckling och att rapporteringen också har systematiserats. Styrkor i ansvarsrapporteringen sågs särskilt i fråga om att stärka den offentliga redovisningsskyldigheten och i kommunikationen om resultaten av hållbarhetsarbetet till intressentgrupperna.

Avskiljande av hand- och fotavtryck

Utifrån ansvarsrapporterna kan organisationerna ibland ha svårt att skilja mellan verksamhetens handavtryck och fotavtryck. En central orsak till detta torde vara att handavtrycket från en organisation inom statsförvaltningen kan vara en annan organisations fotavtryck. Definitionen av innehållet i hand- och fotavtrycket ska alltid göras specifikt för varje organisation och uppgift.

Det viktigaste elementet i handavtrycket är att det avser sambandet mellan FN:s mål för hållbar utveckling och organisationens verksamhet. Det handlar om vilka mål för hållbar utveckling organisationen kan främja genom sin kärnverksamhet och -kompetens. Grunden för handavtrycket hittas ofta redan i organisationens lagstadgade uppgift. Målet är att stärka genomförandet av hållbar utveckling och dess framsteg inom olika delområden av samhället.

Fotavtrycket består däremot av de funktioner och delområden som behövs för att genomföra kärnverksamheten. Det omfattar till exempel lokaler, personal och anskaffningar, eftersom man oftast med hjälp av dessa element möjliggör och genomför en lagstadgad uppgift. Det är dock möjligt att till exempel anskaffningar blir en fast del av kärnverksamheten, vilket ofta grundar sig på att anskaffning och tillhandahållande av vissa varor och tjänster är en central del av den lagstadgade uppgiften eller att upphandlingsvolymen är särskilt stor. I dessa situationer är det motiverat att åtgärder i samband med upphandlingarna behandlas i den del av rapporten som beskriver handavtrycket.

I fråga om fotavtrycket är det bättre att tänka att organisationerna ska sträva efter att minska de direkta eller negativa konsekvenser som deras existens och verksamhet medför. Det handlar alltså inte om att genomföra positiva åtgärder som främjar hållbarheten, utan om att minska konsekvenserna av den egna verksamheten.

Handavtrycket kan också gestaltas så att det handlar om att skapa värde i det omgivande samhället. Syftet är att med hjälp av organisationens verksamhet främja det goda i samhället. Fotavtrycket beskriver således de resurser som behövs för att skapa detta värde. Fotavtrycket består alltså av de faktorer som organisationen behöver för att kunna skapa och främja det goda i samhället. Till exempel kan få organisationer enbart med hjälp av upphandlingar skapa välfärd, men upphandlingar kan bidra till att genomföra sådana projekt som till exempel syftar till att minska trafikolyckor.

Det är viktigt att se skillnaden mellan hand- och fotavtrycket framför allt för att kunna öka den egna effektiviteten. När man i den egna ansvarsrapporten lyckas skilja mellan hand- och fotavtrycket är det möjligt att hitta de åtgärder, delområden och teman som effektivast främjar hållbar utveckling.

Gemensamma indikatorer som stöd för ansvarsrapporteringen?

I ansvarsnätverket har man diskuterat möjligheterna att utveckla gemensamma indikatorer för handavtrycket. Tanken har varit att gemensamma indikatorer kan stöda organisationernas arbete och utveckling av egna indikatorer samt bidra till att granska organisationerna parallellt.

Utifrån ansvarsrapporterna skiljer sig organisationernas åtgärder och mål för att öka handavtrycket mycket från varandra i fråga om såväl innehåll, dimensioner som tidsperspektiv, vilket försvårar utvecklingen av gemensamma indikatorer. De främjande åtgärder som rapporteras under ett och samma mål kan skilja sig så mycket från varandra att det är nästan omöjligt att fastställa en gemensam indikator. Alternativt kan det gå så att de indikatorer som utvecklats för gemensamt bruk är så omfattande att de inte erbjuder någon lösning för uppföljning och jämförelse av framstegen.

Globala indikatorer för handavtrycket finns redan i form av FN:s indikatorer för hållbar utveckling. Indikatorerna är dock mycket omfattande: de 17 globala målen för hållbar utveckling inbegriper 169 delmål och 231 officiella indikatorer som stöd för uppföljningen av hur målen framskrider. De rapporterade organisationerna kan i sitt hållbarhets- och rapporteringsarbete utnyttja både delmålen och de officiella indikatorerna. Oftast är det dock också nödvändigt att utveckla organisationens egna mål och noggrannare indikatorer för dem. [På Statistikcentralens webbplats](#) kan man granska indikatorerna för hållbar utveckling.

Därför tjänar organisationsspecifika indikatorer ofta sitt syfte allra bäst. En tydlig och ändamålsenlig indikator beskriver vilken effekt organisationens verksamhet har på det värde som mäts med indikatorn och dess utveckling. Dessutom är det bra om det av indikatorn framgår hur man i organisationens verksamhet framskrider mot den önskade målnivån. Dessa egenskaper kräver att indikatorn är tillräckligt begränsad, lämplig för sin kontext och specifik för organisationen.

Utöver handavtrycket har också en gemensam standard för fotavtrycket lyfts fram i diskussionerna. Fotavtrycket innehåller många element som är samma oberoende av organisationens verksamhetsfält. Därför skulle det kunna vara möjligt att sammanställa noggrannare anvisningar och indikatorer som stöd för arbetet med att minska fotavtrycket. Det skulle vara avsevärt enklare att sammanställa en gemensam standard för fotavtrycket än att standardisera handavtrycket, och det skulle sannolikt också vara till större nytta. Standarden skulle kunna hjälpa rapporterande organisationer att skilja mellan hand- och fotavtryck, när delfaktorerna i fotavtrycket har fastställts gemensamt för alla. En gemensam definition och till denna del en mer detaljerad referensram skulle kunna underlätta rapporteringsprocessen särskilt för nya rapporterande organisationer.

Möjligheten till en gemensam standard för fotavtrycket utreds och i arbetet utnyttjas organisationernas ansvarsrapporter samt responsen från ansvarsnätverket. I kapitel fem i denna sammanfattning redogörs för statsförvaltningens gemensamma utsläppsbedömning för 2020 och 2021.

6.2 Avslutningsvis

Under ansvarsrapporteringsomgången 2022 utarbetades rapporterna för andra gången enligt en gemensam och enhetlig anvisning. Således hade rapporter enligt en gemensam modell redan gjorts en gång. Det finns också organisationer som har rapporterat om sitt hållbarhets- och ansvarsarbete redan före Statskontorets anvisningar utarbetades.

Statskontorets referensram har fyra centrala syften. För det första gör den gemensamma anvisningen det möjligt att granska ansvarsrapporterna parallellt: i och med en mer enhetlig rapporteringspraxis kan organisationer inom statsförvaltningen och intressentgrupper ta del av rapporter som är enhetliga till struktur och innehåll. För det andra gör den gemensamma anvisningen det möjligt att sammanställa en sammanfattning på statsförvaltningsnivå. Sammanfattningen ger en översikt över statsförvaltningens arbete så att intressentgrupperna inte behöver sätta sig in i alla enskilda rapporter för att få en allmän bild av det hållbarhets- och ansvarsarbete som görs inom statsförvaltningen. För det tredje ger den gemensamma anvisningen goda möjligheter till samarbete mellan organisationer när det gäller att utarbeta en ansvarsrapport. Eftersom anvisningen är densamma för organisationerna kan olika aktörer erbjuda och ta emot hjälp med rapporteringen från såväl andra rapporterande organisationer som från Statskontoret.

Det fjärde och viktigaste syftet med referensramen är att ge välgång för att genomföra så mycket nytta i samhället som möjligt. Därför ligger också tyngdpunkten i anvisningen på att identifiera och öka organisationernas handavtryck. Målet är att organisationerna ska kunna utnyttja sina befintliga påverkningsmöjligheter för att främja målen för hållbar utveckling.

Det viktigaste syftet med ansvarsrapporten är att fungera som ett verktyg för den rapporterande organisationen för att utveckla hållbarheten och ansvarsfullheten i sin egen verksamhet. Dessutom erbjuder ansvarsrapporten organisationens intressentgrupper en möjlighet att granska det arbete som utförts. Det är sannolikt att rapporten under de första åren av ansvarsrapporteringen snarare fungerar som ett redskap för granskning för intressentgrupper än som ett verktyg för organisationen själv. Detta beror i första hand på att det krävs tid innan rapporten kan användas som ett genuint verktyg: rapporteringen förutsätter till exempel strukturer, praxis och rutiner, och det kan krävas flera rapporteringsomgångar innan dessa bildas och etableras.

För många organisationer kan de första rapporteringsåren kännas som övningsomgångar, under vilka organisationen övar på att rapportera och de resurser och strukturer som rapporteringen kräver etableras som en del av organisationen. Detta kan i olika rapporter synas till exempel i form av utmaningar med att utveckla indikatorer och ställa upp mål. De rapporterande organisationerna kan också ännu vara i färd med att utveckla organisationens interna praxis och strukturer som stöd för rapporteringen. När man läser ansvarsrapporterna är det således skäl att komma ihåg att rapporteringen på många sätt är i sin linda och att den i framtiden kommer att utvecklas i en allt mer systematisk och planmässig riktning. Liksom vid utvecklingen av annan rapportering och verksamhet kräver också främjandet av hållbarhet och ansvar resurser, djupgående kännedom om organisationens verksamhet samt ett systematiskt grepp.

Bilagor

Bilaga 1 Mål och delmål i handlingsplanen för hållbar utveckling Agenda 2030

Mål 1. Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt

1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US dollar per dag.

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

1.a Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.

1.b Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå trygghet livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till värdeskapande och sysselsättning utanför jordbruket.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exporttätgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.

2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.

Mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, risk-reducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Mål 4. Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, ickevåld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.

4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.

5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver utträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist. 6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete. 6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade eko-systemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitets-uppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vatteneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och åter-användning.

6.b Stödja och stärka lokalsamhällenas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitets-hanteringen.

Mål 7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossil-bränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.

7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Mål 8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

8.10 Stärka de inhemska finansinstituten kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.

8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).

8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

Mål 9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

9.5 Förbättra forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.

9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.

9.c Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

Mål 10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.

10.6 Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.

10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.

10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

Mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av

sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sen-dai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrof-riskhantering på alla nivåer.

11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

Mål 12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som upp-muntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser*

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. *Med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

14.3 Minimera och åtgärda havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.

14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).

Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka beskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.

15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.

15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenekosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, i strategier för fattigdomsminskning samt i räkenskaper.

15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.

15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.

Mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.

16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.

16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Finansiering

17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

17.2. De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlättnad och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuld-bördan.

17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.

Teknologi

17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och för-månsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.

17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.

Handel

17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.

17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.

17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.

Politisk och institutionell samstämmighet

17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

Partnerskap mellan flera parter

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Data, övervakning och ansvarsskyldighet

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

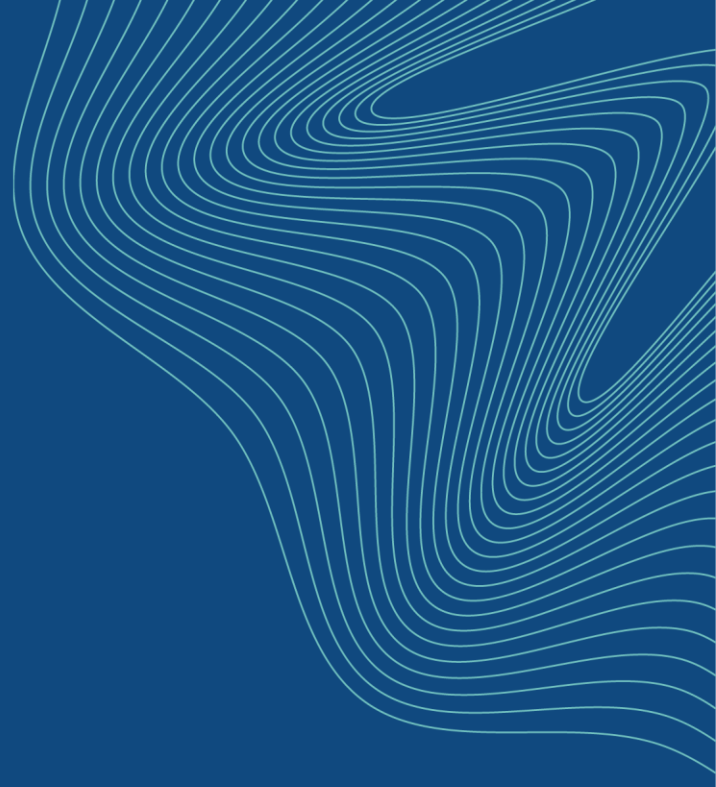
Källförteckning

Haila, K., Salminen, V., Roiha, U., Uitto, H., Vikstedt, E., Vinnari, E., Vakkuri, J., Oreschnikoff, A., Uusikylä, P. (2023). Utvärdering av implementering av Agenda 2030 i Finland (på finska). Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2023:8. Statsrådets kansli, Helsingfors, 2023.

Lafortune, G., Fuller, G., Bermont-Diaz, L., Kloke-Lesch, A., Koundouri, P., Riccaboni, A. (2022). Achieving the SDGs: Europe's Compass in a Multipolar World. Europe Sustainable Development Report 2022. SDSN and SDSN Europe. France: Paris.

Prime Minister's Office. (2020). Voluntary National Review 2020 Finland. Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Publications of the Prime Minister's Office 2020:8, Helsinki, 2020.

Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Drumm, E. (2023). Implementing the SDG Stimulus. Sustainable Development Report 2023. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press, 2023. 10.25546/102924

STATSKONTORETS PUBLIKATIONER | HÅLLBAR UTVECKLING, ANSVARIGHET 9/2023

Samarbete för att bygga upp en hållbar framtid

Sammanfattning av och perspektiv på ansvarsrapporterna inom statsförvaltningen 2022

Statskontoret

Publicerare: Statskontoret

ISSN/ISBN: ISSN 2953-8483, ISSN 2489-4761/ ISBN 978-951-53-3881-5

Sörnäs strandväg 13, Helsingfors | PB 14, 00054 STATSKONTORET

Tfn 0295 50 2000, Fax 0295 50 3333, www.statskontoret.fi